

To tekepo Makaye hogugu Maka

Maka booka goo eyo bei

*Odoo howo sauwidili, Yoneeye to tekepo taka
goo*

(Matiyu 3:1-12, Luka 3:1-18, Yonee 1:19-28)

¹ To tekepo bei mimooloogoo hagoso, Godeeyo owolo Yesu Kelisowo goo. ² Daga hoogoo Godeeyo to tosili odoo Aisaya yayo booka mapoo Godeeye Yesu mapoo to taka egeesee hoguguso:
“Ayo mo to tosili odoo malalo diye dalaiso.

Osoloso yayo dileso nee eli moodoolame.

³ Miwe poogoo mi omaga edebeeyo egeesee ida-goo,

‘Lodee yayo sibilei eli moodee.’ ”

Osoloso medee hoodo magee.’ ”

⁴ Yonee odoo howo sauwidili miwe poogoo mi mapoo peledoboloso, yayo odoo howo sauwudulone to tekepo takolone egeesee takaso, “Niba goo su wudulosu nibada goo tokenee maga waki pialoso howo sauwige, egeeseeega Godeeye nibada goo tokenee hapoloso boobado pigileiso.”

⁵ Yudiya mi mapoo debeli mosobia sabolo, osoloso Yoluselem mi toowa mapoo debeli odoo susuga Yoneeye to taka dulame diadeeso, osoloso dibada tokenee Yonee mapoo yiligime, Yoneeye diba Yoden howo mapoo sauwidiso. ⁶ Yonee yo kemol be hu too dugo masi dusa kaloso silone gala kolo gudu masi kalo sili. Osoloso nei yayo

nali tapala toowa sabolo koo sabolo nali. ⁷ Yayo odoo susuga mapoo egeesee takeliso, “Odoo hee ama hamamee sibileiso. Yayo kitulugu toowa ayo kitulugu yayo dagadi. A tekeponee o homo bei mapoo gawuloso o homo bi tikamakalai. ⁸ Ayo niba howodeeso sauwidiso, esino niba hamamee yayo Dio Tei maga howo sauwidileiso.”

*Yesu howo sauwe sabolo kuku sabolo
(Matiyu 3:13—4:11, Luka 3:21-22; 4:1-13)*

⁹ Haga bologolega Yesu Gelili mi toowa ma kulodu mi pepoko Naselet omaga sibume, Yoneeye yo Yoden howomoo howo sauwidiso. ¹⁰ Yesu howomooga gasibileso egeino, kei mi yamagoloso Dio Tei molo masi yimapoo pubalogome egeiso. ¹¹ Osoloso keimi ma dokodooga to egeesee taka, “No ayo gooma mo holo noso, a namapoo dia goomogo.” ¹² Osoloso beeame omapoo Dio Teiso Yesu miwe poogoo mi omapoo diye diso. ¹³ Yesu beeame 40 omapoo gala seebree sabolo bado-boome, saitenso kuku demeleeso. Esino Godeeyo momaiye sibileso yo pidiso.

Yesuye di kebili odoo bakadio bakadiodi gilimadoo goo

(Matiyu 4:12-22, Luka 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ Yu odoo wiligi toba Helodeeye, Yonee neliga ma kulodu husuloso, hamamee Yesu yo Gelili mi toowa mapoo dileso, to medee tekepo Godee maga simi takomo siliso. ¹⁵ Yayo egeesee takaso, “Beeame tekepo olo simiso, osoloso Godeeye wiligi doloso badeli oso sibilei koola toopooso. Esiga niba goo tokenee maga waki pialoso, to tekepo mapoo tei te.”

¹⁶ Beeame heeso, Yesu Gelili abei palaga dimeleeno, di kebikeli odoo bakadio Saimon dio omolo Endulu dio peiso di giligamolome yayo egeiso. ¹⁷ Eseme Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba ama hamamee sibadee, ayo niba odoo gilimeli eligileiya.” ¹⁸ Eseme diba Yesuwo to duloso, dibada pei pogoloso, yima hamamee diadeeso.

¹⁹ Osoloso yo pepoko hoogoo dileso, di kebikeli odoo abo Sebediyo owolo bakadio, Yemes dio omolo Yonee dio du ma kulodu dopolone pei moodoomolome egeiso. ²⁰ Osoloso Yesu diba ogoloso, yayo diba gilimadooso. Eseme diayo dulone o tou telagali odoo sabolo oma Sebedi sabolo du ma kulodu gilimane pogoloso, Yesu ma hamamee diadeeso.

*Odoo bo holo pala
(Luka 4:31-37)*

²¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Kapaniyum mi mapoo simiso. Osoloso Yu odoowo tei beeame hee mapoo, Yesu howo gisili moso omapoo peleso, Godeeyo to eligilame mimooloogooso. ²² Odoo susuga yayo eligi dume howoogaso, bei yayo kitulugu sabolo eligime. Eseme odoo susuga diso nei woosa nei woosa demeleso egeesee takaso, “Odoo hagee ogumo? Ibada tei goo eligili odoo oso eligi goo egesinee. Bei diayo eligi mapoo kitulugu mauwe.” ²³ Epedee omapoo, odoo bo holo pala oso howo gisili moso kulodu gadileso agadiso. ²⁴ “Yesu Naselet odoo nayo amapoo osoloso bo holo abo mapoo ogoo goo moodoolameyo? No hamapoo iba tokenee

palame ka simiyo? A gooleedooso, no Godeeyo tei odoo.”

²⁵ Yesuye bo holo odoo mapoo to kitulugu sabolo egeesee takaso, “To koodobie, no odoo ma kuloduga peegoo gadi!” ²⁶ Eseme bo holo oso odoo ma kulodu badolone neligidi kikiligameleso gwa sabolo peegoo gadiso.

²⁷ Eseme, odoo susuga dia howoogaso, osoloso disono nei woosa nei woosa diso, “Goo hagee ogoo goowo? Goo hagee dia eligi kitulugu sabolo eligi, bei edebeeyo bo holo mapoo to takooga, peegoo koo gadili. Esino Yesuye bo holo mapoo to takooga, mesiloso peegoo gadiliso.” ²⁸ Eseme Gelili mi toowa mapoo odoo susuga goo ee saga takomo diso.

*Yesuye odoo paigiga tekepo moodoo
(Matiyu 8:14-17, Luka 4:38-41)*

²⁹ Howo gisili moso poogoo dileso, Yesu Yonee sabolo Yemes sabolo, Saimon dio Endulu dio dibada moso mapoo diso. ³⁰ Saimonwo nalobo paiye kolo dei moodoome debi mapoo tiameleeso. Diayo Yesu mapoo sobo paiye eyo goo takaso. ³¹ Osoloso Yesu sobo paiye mapoo dileso, o dee mapoo toloso, “Teebee,” diso. Eseme paiye kolo dei saga yimaga koodo diso. Eseme yayo dimapoo nei teneeso.

³² Habe osoko tolopume odoo abo oso Yesu mapoo odoo paigiga sabolo bo holo paladee odoo sabolo ido sibadeeso. ³³ Osoloso Kapeniyum mi toowa mapoo debeli odoo susuga Yesuye odoo paigiga moodoo ee agalame osulu miyopoo mooloogoodooso. ³⁴ Eseme Yesuye odoo paigiga

mudu opusomo opusomodi yayo takeme tekepo poloso weido diso. Osoloso bo holo odo ma kulodu debei peegoo hasisilone dimapoo egeesee takaso, “Mo goo na takee,” diso, bei bo holo susuga diba Yesu Godeeyo owolo deli gooleedooso.

*Yesuye Gelili mi toowa mapoo to takomo di goo
(Luka 4:42-44)*

³⁵ Gesikolodee mi hadopeelega, Yesu hogabuloso moso poogoo dileso, obusomo odo koola mauwe mapoo dokodoo toodagalame diso. ³⁶ Hamamee Saimonbolo debei odo abo sabolo Yesu esiamo diso. ³⁷ Diayo yo egeme yimapoo takaso, “Oodo susuga no esia moloso.”

³⁸ Yesuye to nei takaso, “Iba mi abo mapoo dimo, omapoo dileso Godeeyo to takalame. Bei kasee magayo a goo egee talame simi.” ³⁹ Osoloso yo Gelili mi toowa ma kulodu mi pepoko susuga mapoo dileso, Yu odoowo howo gisili moso eyo kulodu Godeeyo to takomo sileeso. Osoloso bo holo odo ma kulodu pala peegoo hasisopugu demeleeso.

*Yesuye odo kolo e bia masi moodoo
(Matiyu 8:1-4, Luka 5:12-16)*

⁴⁰ Oodo kolo e bia masi Yesu mapoo sibileso ebiso miyomoo tugusaloso egeesee takaso, “Nayo a tekepo moodoolai goomogoga, a tekepo moodee.”

⁴¹ Yesuye yo dia sooloo dolome o kolo mapoo sigolone yimapoo egeesee takaso, “Ayo no tekepo palai goomogo, esiga no tekepo pe.” ⁴² Eseme epedee omapoo o kolo mapoo e bia masi mauwe

poogooso. ⁴³ Yesuye yo di dolone to kitulugu sabolo egeesee takaso, ⁴⁴ “Nayo dilesu no ayo tekepo pa goo ee odoo abo mapoo na takee. Esino, nee su tekepo pa goo ee, goo tokenee hapalame gala hu weli wiligi odoo toba yimapoo dilesu eligi. Osoloso nee su tekepo pa amaga emegeidi bi tenee, Moseseeye tei magoo goo ee dodolone, odoo susuga oso ogoloso tekepo pa ee gooleedalame.”

⁴⁵ Esino yo Yesuwo to mapoo tei telega pogoloso, odoo susuga mapoo o kolo e bia masi moodoo oposususo. Bei egeesee maga Yesuye mi kamapoo disomo, odoo susuga oso Yesu agalame dia mooloogoodoo diso. Eseme Yesu mi abo mapoo odoo howo woola sile. Esino yo mi odoo mauwe mapoo bado neme edebeeyo mi opusomo opusomodi maga yayo badebei mi mapoo yo agalame sibadee demeleso.

2

Oodo su kakawa poogoo moodoo (Matiyu 9:1-8, Luka 5:17-26)

¹ Beeame abo pogoloso hamamee, Yesu see Kapeniyum mi mapoo wedi sibume, edebeeyo Yesuye simi ogoloso, mi omapoo saga takomo diso. ² Osoloso odoo susuga sibileso, o moso kulodu sabolo peegoo sabolo omapoo dia mooloogoodome, Yesuye dimapoo Godeeyo to eligi meleeso. ³ Eseme mi omapoo odoo su kakawa poogoo badebei, odoo bakadio bakadiodi oso

kida mapoo magoloso tosimiso. ⁴ Osoloso diayo yo Yesuye badebei omapoo todilame goomogaso. Esino odoo beiga Yesu mapoo dilei eli egele. Eseme diayo odoo su kakawa poogoo kida sabolo moso omu dokodoo imado palaso. Osoloso Yesuye to kemelee domo amaga seme ou toloko pogoloso tiso kida mapoo bagagoloso kida sabolo moso kulodu toosooso. ⁵ Diayo odoo su kakawa poogoo moso omu maga toosoo egeme, Yesuye diayo odoo egee yayo moodoolame, yo tebia doloso tei too ogoloso, odoo su kakawa poogoo mapoo takaso, “Mo odoo, nee tokenee ayo boobado puguso.”

⁶ Tei eligili odoo disono dopolone diso nediliyo egeesee goolee meleeso, ⁷ “Odoo hagoso kaseme egeesee ka takayo? Yayo Godee daga dilame see, esino goo tokenee hapeeli hedepe Godeeso.”

⁸ Yesu o dio oso diayo dibada sooloo ma kulodu goolee melee goo ee gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, “Niyo kasee maga nibada sooloo ma kulodu egeesee ka goolee malala? ⁹ Ayo odoo su kakawa poogoo mapoo ‘Nee tokenee ayo boobado puguso,’ dee takooga, o tokenee boobado pugu niyo gooleedalaime. Esino ayo yimapoo takoo ‘No topoloso nee kida tolosodi,’ dee takoloso, yo tobooga, a odoo moodeli kitulugu molo doloso niyo gooleedalaiso. ¹⁰ Esino niyo gooleedalam, Odoo Holo amapoo kitulugu olo teneeso mi toowa hamapoo tokenee goo hapoloso boobado pigilame,” yayo odoo su kakawa poogoo yimapoo egeesee takaso, ¹¹ “No hogabuloso nee kida tolosodi mosopoo di,” diso.

¹² Diayo balagamolome odoo su kakawa poo-goo hogabuloso, o kida toloso saga diso. Diayo odoo su kakawa poogoo oso topoloso di egeme dia howoogaso. Osoloso Godee mapoo goomoga pouduso. Osoloso diayo egeesee takaso, “Iba daga goo hageesee koo egeli.”

*Yesuye Libai idoo goo
(Matiyu 9:9-13, Luka 5:27-32)*

¹³ Yesu Gelili abei palaga maga see wedi dimeleeno odoo susuga sibileso yimapoo mooloogoodoome, yayo Godeeyo to dimapoo eligi meleeso. ¹⁴ Yesu abei palaga dulone egeino odoo Alpies eyo owolo Libai tekisi molee misikeli moso kulodu badoboome egeiso. Eseme yayo yimapoo takaso, “Ama hamamee sibe.” Eseme Libai topoloso Yesuye di hamamee diso.

¹⁵ Habe Yesu Libaiyo mosopoo badebeeno, tekisi molee misikeli odoo bei sabolo, goo tokenee teli odoo abo sabolo, osoloso Yesuwo hamamee dili odoo sabolo, Yesubolo nei nameleeso. Odoo bei hageesee oso yimapoo hamamee dili odoo. ¹⁶ Osoloso Yesu tekisi molee misikeli odoo sabolo, osoloso goo tokenee teli odoo sabolo nei namolome, tei eligili Pelisi odoo oso ogoloso, o hamamee dili odoo mapoo egeesee woosaso, “Yesu bei kasimaga tekisi molee misikeli odoo sabolo goo tokenee teli odoo sabolo nei ka namolosomo?”

¹⁷ Yesu diayo to taka duloso to nei dimapoo takaso, “Odoo paiye mauwe melesenee neli odoo mapoo dileime, esino odoo paiye melesenee neli odoo mapoo dileiso. Ayo simi hagee tekepo teli doloso wulo googoolee oso gweli odoo ee

gilimilame ka sibile, tokenee teli dee gweli oodoo
gilimadoloso Godee mapoo sibilame ka simi.”

*Wo nelega tei doloso badalai goo
(Matiyu 9:14-17, Luka 5:33-39)*

¹⁸ Beeame aboso Yonee oodoo howo sauwidili o hamamee dili oodoo sabolo Pelisi oodoo sabolo wo nelega tei doloso Godee mapoo toodagalame debeiso. Beeame hedepeso oodoo aboso Yesu mapoo sibileso woosaso, “Yonee o hamamee dili oodoo sabolo, Pelisi odoowo hamamee dili oodoo sabolo, wo nelega tei doloso dopolone, bei kasimaga nee hamamee dili oodoo wo nali tei delega ka debeliyo?”

¹⁹ Yesuye to nei takaso, “Gisoso sobo hulei beeame omapoo oodoo abo sabolo wo nelega tei doloso dabalaismo? Haye, yo dibolo badebei omapoo, wo nelega tei doloso badalaime.

²⁰ Beeame hedepeso giso sobo daga hu, tolos peegoo dilei beeame siboga, diba beeame omapoo wo nelega tei doloso dabalaiso,” diso.

²¹ (Yesuye Yu oodoo oso dibada odooga dia tei mapoo dodolone kituluguloso debei egeiso. Eseme yayo diba o goo dia eligi ee dadalai tebile gooleedooso.) Esiga Yesuye dimapoo dio masi taka bakadio hagoso. “Oodo agayo dugo napé didediba omapoo dugo dia diadoloso dugo napé didediba mapoo oprodoloso dusaga dugo diasó kitulugu oso dugo napé hapoomelee hapoomologa didedibilon ou toowa tologo pigileiso. ²² Edebeeyo howo giedege ou sia mapoo keesoga, ou gadia maga howo solaiso. Esiga edebeeyo howo giedege ou dia mapoo keeselai tekepo,” diso. (Yesuye dio masi bakadio

taka eyo bei hagoso: Ayo mo goo dia eligi ee nibada odooga dia tei sabolo hedepe dalame ka sibile. Esino ayo simi hagee goo dia ayo tosimi omapoo niyo dadalame ka simi.)

*Yu odoowo tei beeame goo
(Matiyu 12:1-8, Luka 6:1-5)*

²³ Yu odoowo tei beeame heeso, Yesu o hamamee dili odo sabolo kakomee howo masi segei eli pee maga diso. Yesu o hamamee dili odo oso kakomee masi gooloogaloso du-lone nalagamo diso. ²⁴ Eseme Pelisi odo diayo ogoloso Yesu mapoo woosaso, “No ege, bei kasee maga nee hamamee dili odo oso Yu odoowo tei beeame eyo tei magoo ka gabauwala? Diayo kakomee masi goolooga maga ibada tei magoo ee gababuo.”

²⁵ Yesuye nei takaso, “Niba wiligi odoo toba Debidiyolo odoo yibolo debei sabolo oso houdoome, Debidiye goo moodoo ee hogugu niyo hesigileyo?

²⁶ Abayata yayo Godeeyo tei moso tegei wiligi toboloso badebei omapoo, Debidiye Godeeyo tei moso tegei mapoo gapeleso tei wo Godee mapoo tenee neso. Osoloso Debidiye wo naloso o odoo abo mapoo teneeso. Esino wo egee odoo abo koo nali, tokenee goo hapalame gala hu weli wiligi odoo tebisa oso nali. ²⁷ Godeeye edebeeyo tei beeame ee pidilame ka moodoole. Godeeye odoo pidilame tei beeame ka moodoo. Egeeseeega niyo Debidiye o odoo sabolo houdoome, tei magoo gababulone tei wo ne takele. Esiga bei kasi maga niyo mo hamamee dili odo oso houdoome goo moodoo ka takala? ²⁸ Esiga Odoo Holo Yesu, a

wiligi odoo tobaso, osoloso tei beeame mapoo ayo wiligi doloso ka badoso.”

3

*Yesuye odoo dee hodio kakawa poogoo moodoo
(Matiyu 12:9-14, Luka 6:6-11)*

¹ Yesu see Yu odoowo howo gisili moso omapoo kulodu gapeleso egeino, odoo dee hodio kakawa poogoo badoboome egeiso. ² Pelisi odoo Yesu mapoo hegi sibileso balagamo siliso, yayo Yu odoowo tei beeame omapoo odoo dee hodio kakawa poogoo tekepo modapeleso agalame. Yesuye odoo dee hodio kakawa poogoo tekepo moodooga, diayo ogoloso Yesu mapoo takalame. ³ Eseme Yesuye odoo dee hodio kakawa poogoo mapoo takaso, “No bia amaga teebee, odoo susuga oso agalame.”

⁴ Eseme Yesuye Pelisi odoo mapoo woosaso, “Iyo tei beeame omapoo ogoo goo talai oso tei ka molosomo? Iyo tekepo goo talaiyo o iyo tokenee goo talaiyo, o giebadili pidileiyo, o giebadili wolomalaiyo?” Esino Pelisi odoo Yesu mapoo to nei takele.

⁵ Yesu dibada sooloo ma kulodu sooloo dala goo mauwe pogoloso kalawoloso debeli ogoloso sooloo deleme kamana sabolo dimapoo egeino, odoo dee hodio kakawa poogoo ogoloso yimapoo takaso, “Nee dee hoode.” Eseme o dee hoodeme o dee tekepo paso. ⁶ Eseme Pelisi odoo, Yu odoowo howo gisili moso maga peegoo dileso, Helodeeyo mooloogoodoo odoo ogoloso, diayo Yesu wolomalame to mouso.

Oodo susuga Yesuye di hamamee di

⁷⁻⁸ Yesu o hamamee dili oodo sabolo Gelili abei mapoo dime, oodo mooloogoodoo toowa Yesuye di hamamee diadeeso. Oodo susuga Yesuye goo moodoo dume yimapoo sibadeeso. Oodo susuga hagee mi opusomo opusomodi mi hamaga sibadee: Gelili mi toowa, Yudiya mi toowa, Yoluselem mosobia, Idumia mi toowa, Yoden howo hodio hoogoo debeli Taya mi toowa sabolo Saidon mi toowa amaga sibadeeso. ⁹⁻¹⁰ Eseme Yesuye oodo paigiga abo tekepo moodoome weido diso, osoloso oodo paigiga abo oso yimapoo siglame hegi pupugamo sibume, yayo o hamamee dili oodo mapoo takaso, “Niba du hee tosibe, bei abei palaga omapoo oodo dia mooloogoo deeyaga,” diso. ¹¹ Oodo bo holo pala oso Yesu ogoga diba o homo beiyopoo gawuloso goolone egeesee takeliso, “No Godeeyo owoloso,” diso. ¹² Eseme Yesuye oodo bo holo pala omapoo to kitulugu sabolo takeliso, “Nayo oodo abo mapoo a Godeeyo owolo dee na takee,” doloso takeliso.

*Yesuye oodo 12 gilimadoo goo
(Matiyu 10:1-4, Luka 6:12-16)*

¹³ Yesu mubi ma dokodoo peleso yayo goomoga oodo hesigaloso yayo gilimademe diba yimapoo sibadeeso. ¹⁴ Yesuye 12 oodo hesigaloso dimapoo takaso, “Niba abolo sile sibileiso, osoloso niba diye dalaiso Godeeyo to takomo sile sibilame. ¹⁵ Osoloso, ayo nimapoo kitulugu tenelaiso oodo bo holo pala peegoo hasisilame.” ¹⁶ Yesuye gilimadoo oodo 12 dia hu hagoso: Saimon (Yesuye hu hee hedi, Pita); ¹⁷ osoloso Sebediyo owolo

bakadio Yemes dio omolo Yonee dio (Yesuye hu hee hedi Bouwaneges. Hu eyo bei to kei wei masi weli); ¹⁸ osoloso Endulu, Pilipi, Batolome, Metiu, Tomas, Alpiesyo owolo Yemes, Tadies, Saimon Selot (Saimon Selot: selot hu eyo bei Loum Gamali gowili odoo), ¹⁹ osoloso Yudas-Iskaliyot (Yesu ha teli odoo mapoo tiasili).

Yesu dio Bulsibapo dio

(Matiyu 12:22-32, Luka 11:14-23; 12:10)

²⁰ Eseme Yesu o odoowo moso mapoo wedi dileso badoboome, odoo susuga see dia mooloogoodooso. Eseme Yesu sabolo o hamamee dili odoo sabolo diayo nei nalai beeame egele. ²¹ Eseme o soosooso goo egee duloso, yo halapomo sila pele dolone, yo dibada mosopoo ido dilame sibadeeso.

²² Esino tei eligili odoo Yoluselem maga sibadee oso egeesee takaso, “Yesu yo bo wiligi toba Bulsibapo (Saiten o hu hee) o kulodu badoso. Esiga yo bo wiligi toba eyo kitulugu maga bo holo peegoo hasisilone ka badoso.”

²³ Eseme Yesuye tei eligili odoo gilimadoloso dio masi takaso, “Saiten odoo ma kulodu badebei diso nediliyo peegoo kasee hasisileiyo? Eli mauwe. ²⁴ Mi toowa mapoo debeli odoo domo puloso diso nediliyo ha toga mi toowa egee malaime tokenee palaiso. ²⁵ Osoloso soosoo heeso domo puloso diso nediliyo ha toga soosoo egee debelaime tokenee palaiso. ²⁶ Osoloso Saiten eyo nediliyo o odoo sabolo ha toga, yayo kitulugu sagelaime, omapoo mauwe pagalaiso.” ²⁷ Yesuye dio masi hee takaso, “Esiga odoo heeso, kitulugu

odoo eyo mosopoo bi heli talame gooleega, yo daga kitulugu odoo tiso tiimagoloso, hamamee o moso kulodu peleso, bi heli talaiso. ²⁸ Esiga ayo nimapoo tei goo hee taka, tokenee goo susuga edebeeyo teli sabolo, osoloso to tokenee Godee mapoo takeli ee Godeeye hapoloso boobado pigileiso. ²⁹ Esino odoo agayo Dio Teiyo goo mapoo to tokenee takooga, yo o goo tokenee hapalaime, o goo tokenee moloso kookaiyo osee malaiso.”

³⁰ Yayo goo hagee dimapoo takaso, bei diayo yo bo holo paladee dee takeme.

*Yesuwo owee sabolo omolo dio sabolo
(Matiyu 12:46-50, Luka 8:19-21)*

³¹ Yesuwo owee sabolo omolo dio Yesuye eligimelee moso mapoo peledabaso. Diba Yesubolo to kalame hau mapoo tebisa molome, odoo heeso Yesu takalame moso kulodu gadiso. ³² Eseme odoo susuga Yesubolo debei odoo diayo ogoloso Yesu mapoo egeesee takaso, “Noowee sabolo no molo dio oso peegoo no esia molo.”

³³ Yesuye dimapoo eligilame to nei woosaso, “Mo wee sabolo molo dio odoo ogumo?”

³⁴ Eseme Yesuye odoo buluma omapoo ogogolone egeesee takaso, “Hamapoo ege, hagee mo wee sabolo molo dioso. ³⁵ Odoo agayo Godeeye goomoga goo tomo siloga, diba tei molo dio osoloso mo wee dioso.”

4

*Ko segili odoo eyo dio masi oposusu
(Matiyu 13:1-9, Luka 8:4-8)*

¹ Yesuye Gelili abei palaga odoosusuga mapoo see tobu eligimeleeso. Esino odoosusuga yimapoo mooloogoodeme, yo du ma kulodu meledoboloso buloso pepoko hoogoo dileso amaga to takaso. ² Yesuye dio masi susuga dimapoo eligiliso. Yayo eligilone dimapoo takaso, ³ “Niba dui! Odoohhee ko sakalame diso. ⁴ Yo omapoo ko kukopugumo silino, ko abo eli domopoo misikedibaso, eseme só aboso sibileso neso. ⁵ Osoloso ko abo yukokisi mi mapoo misikedibaso, eseme mi sebega saga palaso. ⁶ Esino osoko pa oso dei moodoome silikaloso weidaso, bei too mi ma kulomoo gameilega. ⁷ Osoloso ko abo we ti bei kookoone poogoo omapoo misikedibaso, eseme we ti ko sabolo palaso. Esino we tiso ko eyo bou tia deme dadailoso ko pele poogooso. ⁸ Osoloso ko abo mi medee tekepo mapoo misikediba oso medee tekepo kauwa palaso. Osoloso ko paso, su aboso ko 30 egeesi paso, osoloso abo ko 60 egeesi paso, osoloso abo ko 100 egeesi paso.”

⁹ Yesuye egeesee takaso, “No dulu bolo daga, ayo hagee takoo nayo medee dui.”

*Yesuye dio masi taka goo eyo bei
(Matiyu 13:10-17, Luka 8:9-10)*

¹⁰ Hamamee Yesu obusomo badebeeno, o hamamee dili 12 odoosabolo, osoloso odoosaboyimapoo mooloogoo doloso debei odooyimapoo, yayo dio masi taka goo eyo bei woosaso. ¹¹ Yayo dimapoo nei takaso, “Godeye wiligi doloso badeli goo ee yayo mada magoloso meleeso, esino nimapoo woola yilige pigileiso. Esino peegoo debeli odoosmapoo dio

masi takalaiso. ¹² Esiga Aisayaye taka hagee peegoo debeli odo maga taka,
 Diayo medee hodu dilesa agalaiso,
 esino goo eyo bei diayo ogoloso
 gooleedalaime.

Osoloso diba medee hodu dilesa to taka duleiso,
 esino goo eyo bei diayo medee
 gooleedalaime.

Diayo gooleedoo diepi, dibada goo tokenee maga
 waki pialoso,
 Godeeye goo tokenee hapoloso boobado pig-
 iliyo,’ diso.”

Yesuye ko segei eyo bei taka
(Matiyu 13:18-23, Luka 8:11-15)

¹³ Yesuye o hamamee dili sabolo odo abo dimapoo takaso, “Bei kasee maga niba dio masi hagee medee gooleedelega ka pagala? Niba dio masi hagee eyo bei niyo medee gooleedelega poogooga, dio masi abo nimapoo ayo takooga niyo kasee gooleedalaismo? ¹⁴ Ko edebeeyo kukopigili ee Godeeyo to oso, osoloso yayo to egee odo mapoo takeliso. ¹⁵ Esiga ko abo eli domopoo kukodipume sóso sibilesa ne odo abo egeesi masi doso. Diba Godeeyo to duliso, esino Saite-neeye dimapoo saga boobado pigili goo teneega, Godeeyo to diayo goolee melega boobado pigiliso. ¹⁶ Esiga odo abo ko yukokisi mi mapoo misiked-iba egeesi masi doso, diba Godeeyo to taka duloso goomoga sabolo teliso. ¹⁷ Esino dibada sooloo ma kulodu too meilega, diba beeame deiyepo mapoo doboso, Godeeyo to du maga hegi goo sabolo dala goo sabolo siboga, opulone tei too saga pegeliso.

18 Esiga odoo abo ko we ti bei kookoone poogoo mi omapoo misikediba egeesi masi doso, diba Godeeyo to tekepo duliso. **19** Esino mi toowa hageeyo giebadili goolee sabolo, osoloso bi bei doloso badalai goolee sabolo, osoloso tokenee goo goolee sabolo oso dibada sooloo ma kulodu goo goolee tiadoga, Godeeyo to dibada sooloo ma kulodu pelega dadailoso ko pelega pegeliso. **20** Esino odoo abo ko mi medee tekepo mapoo misikediba egeesi masi doso, diba Godeeyo to duloso tei teliso. Osoloso diba Godeeyo to duloso dibada sooloo ma kulodu Godeeyo to oso ko masi peliso, su aboso ko pa 30 egeesi peliso, abo ko 60 egeesi peliso, osoloso abo ko 100 egeesi peliso.”

Keme maga dio masi taka goo
(Luka 8:16-18)

21 Eseme Yesuye dimapoo dio masi takolone woosaso, “Oodo heeso keme pouloso gadeepugu ee gooloogoolame, tolo ma hemidu o debi ma hemidu mada magalaisomo? Haye, yo keme pouloso dokodoo woola magalaiso, keme gadeepigilame. **22** Bi susuga epedee hamapoo mada egee molo, see hamamee gooleedalamo gadeepugu mapoo woola peledabalaiso. **23** No dulu bolo daga, ayo hagee takoo nayo medee dui.”

24 Yesuye dimapoo egeesee takaso, “To niyo du medee goolee. Niba to hagee medee dia gooleedoga, goo abo niyo medee gooleedalamo. **25** Oodo agayo to tekepo gooleedoga, Godeeye yimapoo goo goolee dia tekepo abo tenalaiso, esino odoo hee agayo to tekepo medee dulega poogooga, goo

goolee tekopo yimapoo egee molo see Godeeye talaiso.”

Yesuye kakomee ko masi, o hu witi, oso pala amaga dio masi taka

(Matiyu 13:31-34, Luka 13:18-19)

26 Yesuye dio masi egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo edebeeyo kakomee ko masi, o hu wit, segei egeesi masi moloso.

27 Osoloso yo beeame susuga, gesi susuga tialo hogabuo tialo hogabuo dolone witi ko oso pala yo gooleedele. **28** Witi ko segei eyo mi naga obusomo peliso. Osoloso kawulone daga bou gasibiliso, osoloso du teliso, osoloso hamameedee ko peliso.

29 Witi ko segei poloso telegeega segeli odoo oso dileso gwaliso.”

Homokoko pepoko maga dio masi taka goo

30 Yesuye egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo ayo dio hee maga nimapoo takalaiso. **31** Esiga Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo edebeeyo homokoko dia pepoko tolosa segei egeesi masi moloso. **32** Esino homokoko dia pepoko segei oso kawudoga toowa poloso homolee ee ma kulodu homo su hagoso toowa malaiso. Osoloso homo dee diadee omapoo soso sibileso hemiye omapoo ou takalaiso.”

33 Yesuye odoo mapoo dio masi maga Godeeyo to takomo siliso, eseme dio masi taka oso dibada goo goolee sabolo tebiaso. **34** Yayo odoo susuga mapoo hedepe dio masi maga takemeliso. Esino Yesu o hamamee dili odoo sabolo disono dopolone dio masi oposusu eyo bei dimapoo takeliso.

*Yesuye i sabolo howo ki sabolo hamaga taka
(Matiyu 8:23-27, Luka 8:22-25)*

³⁵ Beeame hedepe oso osoko olo moume, Yesu o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Iba abei hodiokoo dalo soowomo.” ³⁶ Eseme Yesu odoo abo pogoloso, hedepe o hamamee dili odoo sabolo du maga abei daso. Esino odoo abo du hee mapoo toboloso hamamee daso. ³⁷ Diba olo abei domopoo damolome i toowa simi oso howo ki sabolo sibulone dibada du ma kulodu howo sasooso. Esino diba abei osee damolome howo sasoo oso dibada du howomoo oulame siso. ³⁸ Esino Yesu yo du osio mapoo wolomai wolo-maloso tiameleeso. Eseme o hamamee dili odoo diayo yo tidipuguloso yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, iba howomoo meilame hagee see nayo iba sooloo dolosomo?”

³⁹ Yesu diayo to taka duloso toboloso i sabolo howo ki sabolo omapoo egeesee takaso, “Epedee hamapoo koodobie!” Eseme i sabolo howo ki sabolo o to duloso, saga koodobiaso.

⁴⁰ Osoloso see Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba kaseega ka ebiala? Niba amapoo tei too meyo?”

⁴¹ Yesu o hamamee dili odoo diba dia obume disono nei woosa nei woosa dolone egeesee takaso, “Hagee odoo ogumo? Yayo i sabolo howo ki sabolo omapoo takeme o to duloso koodobiaso.”

5

*Yesuye odoo bo holo pala moodoo
(Matiyu 8:28-34, Luka 8:26-39)*

¹ Esiga Yesu o hamamee dili odo sabolo Gelili abei daso. Osoloso dibada du Gelasa mosobia dibada mi su mapoo oluguso. ² Osoloso diba du olo oluguloso, Yesu yo mubi dokodoo polomeleeno, odo bo holo pala oso odo bi maga Yesu mapoo simiso. ³ Odo hagee beeame susuga odo bi mapoo badeli, yo kitulugu toowaga ede-beeyo yo ki tiso koo tialekili. ⁴ Beeame susuga o homo sabolo dee sabolo ki tiso tialokoloso magooga eyo kitulugu oso ki ti kokisa pigiliso. Esiga edebeeyo yo balai eli opupa meli. ⁵ Beeame susuga osoloso gesi susuga odo bi mapoo osoloso esia mapoo eyo nediliyo yoso kolo kookoome gwa sabolo siliso.

⁶ Yesu eli sage hoogooga sibumolome, odo yo Yesu ogoloso yo tugodalame hoguodiso. Osoloso o homo beiyopoo gawuaso. ⁷⁻⁸ Eseme Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Bo holo, no odo yimaga peegoo gadi.” Esino bo holo pala odo oso neligi agadulone egeesee takaso, “Yesu dokodoo badeli Godeeyo owolo, no ogoo talame amapoo ka simiyo? Godeeyo goo maga amapoo dala toowa na tenee!”

⁹ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Nee hu ogumo?”

Eseme odo oso to nei yimapoo egeesee takaso, “Mo hu Bei, bei iba bei odo hageeyo kulodu.”

¹⁰ Osoloso bo holo oso Yesu mapoo see howa see howa diso, bo holo mi hee mapoo seesee pegeeyaga.

¹¹ Esino koola mapoo esia dokodoo be hu bei mooloogoo doloso, mi nalagamo sile sibiso.

¹² Eseme bo holo oso Yesu mapoo see howaso,

“Nayo iba be mapoo palame seesee pagalai soowayo?” diso. ¹³ Eseme Yesuye diba be ma kulodu gasoowaddee neme, bo holo odoo ma kuloduga galagasibileso see be ma kulodu soowadeeso. Eseme be bei 2,000 egesi oso esia dokodooga abei mapoo kuko meileso abei ma kulodu weidaso.

¹⁴ Be gi debeli odoo oso goo hagee ogoloso kuko dulone mi toowa mapoo osoloso mi pepoko abo mapoo takomo diso. Eseme odoo susuga to hagee duloso, diba agalame sibadeeso. ¹⁵ Odoo susuga Yesu mapoo sibileso mooloogoodooso, esino odoo bo holo pala see tekapo poloso, goo tekapo gooleme dugo tekapo kaloso, Yesubolo badoboome ogoloso dia ebiaso. ¹⁶ Be gi debeli odoo diayo goo odoo mapoo peledapa sabolo be mapoo peledapa sabolo ogoloso odoo susuga mapoo takaso. ¹⁷ Osoloso odoo mooloogoodooso susuga oso to hagee duloso, Yesu mapoo see howa see howa diso, “No hamaga peegoo di!” diso.

¹⁸ Yesu dilame du mapoo topome, odoo daga bo holo polome Yesuye moodoo oso Yesu mapoo egeesee howaso, “A nobolo dilei goomogo.” ¹⁹ Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Haye, no mosopoo wedi dilesa, Lodeeye sooloo dolone goo tekapo namapoo moodoo nemisi dimapoo takalame di,” diso. ²⁰ Eseme odoo see abaga wedi dino Dekapolisi mi mapoo mosobia 10 mapoo takomo diso. Odoo susuga yayo taka duloso dia howoogaso.

Yesu mapoo tei teme nei yayo odoo paiye

*moodoo**(Matiyu 9:18-26, Luka 8:40-56)*

²¹ Yesu o hamamee dili odo sabolo abei dala soowaso, osoloso abei palaga mapoo odo susuga yimapoo mooloogoodooso. ²² Mi omapoo Yu odoowo howo gisili moso mapoo wiligi odo toba, o hu Yailas, yayo Yesu ogoloso o homo beiyopoo gawuaso. ²³ Osoloso yayo see Yesu mapoo howaso, “Mo sobo holo paiye moodoolame, yo talai koola tapa, esiga nee deeso yo sigilame sibe, yo paiye wediloso, see gie badalame.”

²⁴ Eseme Yesu yibolo dime odo mooloogoodoo susuga hamamee yo pupugamo diso. ²⁵ Osoloso mooloogoodoo eyo kulodu sobo aso woloma oso sawo dimili ososee dugo 12 poogooso. ²⁶ Sobo yo melesenee neli odo bei mapoo diayo pidilame dugo susuga dimiliso, esino diayo yimapoo dala toowa tenemeleeso. Osoloso yayo dimapoo melesenee talame, melesenee eyo nei magolone o molee susuga hosudooso, esino yo sawo dimili koodobilega see toowa poloso, sawo osee dimiliso. ²⁷ Esino sobo yo daga Yesuye odo tekepo moodoomo sili duloso, yo odo mooloogoodoo kuloduga Yesuwo miligiyo hamamee sibileso o dugo sage yayo ka mapoo sigeso. ²⁸ Sobo yayo goolee Yesuwo dugo sigoga yo wedilei gooleeso. ²⁹ Yayo Yesuwo dugo sigime sawo dimili saga koodobiaso. Eseme yo eyo egeesee gooleeso, “Sawo dimili tekepo pa,” gooleeso.

³⁰ Yesu eyo gooleeno odo moodeli kitulugu yimaga peegoo di neme, yo odo mooloogoodoo mapoo hodio bidi puguloso egeesee takaso, “Ede-

beeyo mo dugo sigo. Ayo gooleedalaiya, mo dugo odoo agayo sigoba.”

³¹ Eseme o hamamee dili odoo oso yimapoo egeesee takaso, “Odoo mooloogoodoo susuga nama hodu kokosooso. Esiga nayo kasalame, ‘Edebeeyo mo dugo sigo. Ayo gooleedalaiya, mo dugo odoo agayo sigoba’ doloso ka takala? Bei odoo susuga oso nama sigoso.”

³² Yesu odoo mooloogoodoo kulodu osee esia meleeso, yo odoo agayo sigebeleeso. ³³ Esino sobo Yesuwo dugo sige oso eyono moodoo goolee puguloso obulone kikilik sabolo sibileso o homo beiyopoo badebeiso, osoloso eyo goo moodoo Yesu mapoo takaso. ³⁴ Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Mo holo, no amapoo tei too maga no tekepo moodooso, esiga no Godeeyo mesie goo sabolo di. No olo weidooso.”

³⁵ Yesu to osee takomolome, odoo abo Yailas eyo moso abaga sibileso Yailas mapoo egeesee takaso, “Nee sobo holo taso. Esiga eligili odoo yo ido sibilei goo hee mauwe, yo haga na goolee.”

³⁶ Esino Yesu diayo taka to telega pogoloso Yailas mapoo egeesee takaso, “No haga na ebi, wulo amapoo tei te.”

³⁷ Osoloso Yesuye egeesee takaso, “Odoo susuga, niba deebee,” doloso hedepe Pita, Yemes, Yonee, osoloso Yailus esee Yesubolo diso. ³⁸ Diba abaga dino Yailas eyo moso mapoo peledoboloso, odoo susuga to boowa sabolo pupusuga molome egeiso. ³⁹ Yesu moso kulodu gadileso odoo susuga dimapoo egeesee takaso, “Niba kaseega to boowa sabolo ka pupusuga malala? Sobo holo yo tele,

yo wulo tia moloso.” ⁴⁰ Odoo susuga Yesuye to taka duloso sisiyiligaso.

Eseme Yesuye odoo susuga dimapoo egeesee takaso, “Niba moso kuloduga peegoo galagadi,” diso. Osoloso Yesu yo sobo holo oso tia melee debi mapoo dulone hedepe oma dio owee dio osoloso o hamamee dili odoo sabolo kulodu gadiso. ⁴¹ Yesuye sobo holo ta o dee mapoo toloso yimapoo egeesee takaso, “Talita koum!” (To eyo bei sobo holo, no teebee.) ⁴² Eseme sobo holo yo epedee omapoo saga toboloso siliso (yo dugo 12). Eseme oma dio owee dio, osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo dia howoogaso. ⁴³ Yesuye dimapoo to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Ayo sobo holo hagee wedilame moodoo niyo odoo hee mapoo na takee,” diso. Osoloso oma dio owee dio mapoo Yesuye egeesee takaso, “Nibada sobo holo nei nali bi tenee,” diso.

6

Naselet odoo oso Yesu gowe (Matiyu 13:53-58, Luka 4:16-30)

¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo mi toowa omaga see o midee Naselet mapoo diso. ² Osoloso Yu odoowo tei beeame hee mapoo howo gisili moso kulodu yayo odoo susuga eligiso. Osoloso odoo susuga o to duloso howoogaso.

Eseme diba disono nei woosa nei woosa doloso egeesee woosaso, “Yo goo susuga hagee kasee gooleedoowo? Yo goo goolee medee tekepo. Yo goo mudu opusomodi moodeli kitulugu kapoo toowo?” ³ Yo wulo moso tekeli odoo, osoloso Meliyo owolo, osoloso yo Yemes, Yoses, Yudas,

osoloso Saimonbolo dibada emei, osoloso oboba ibolo doso,” diso. Osoloso diayo egeesee goolee maga Yesuye eligi dulei goweso.

⁴ Eseme Yesuye dimapoo takaso, “Oodo susuga oso Godeeyo to tosili oodo eyo hu poudiliso. Esino o mosobia oodo sabolo osoloso o soosoo sabolo o moso kulodu debeli oodo oso o hu koo poudili.”

⁵ Esino bei diayo Yesu mapoo gowoolone tei too mauwe pogoloso debei egeme, goo mudu opusomodi toowa yayo moodoole poogooso. Esino oodo paigiga abo o deeso sigime weido diso.

⁶ Yesu diayo yimapoo tei too mauwe poogoo ogoloso dia hoowaso. Eseme Yesu Naselet mi amaga see pogoloso dileso mi pepoko abo mapoo Godeeyo to eligimo siliso.

*Yesuye o hamamee dili oodo 12 diye di
(Matiyu 10:5-15, Luka 9:1-6)*

⁷ Yesu o hamamee dili oodo 12 gilimadoloso diso nediliyo puloso bakadio toopoo bakadio toopoo doloso mi opusomo opusomodi mapoo diye diso. Yayo diba diye dolone bo holo pala peegoo hasasilame kitulugu dimapoo teneeso.

⁸ Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba dulone bi abo na te, esino niba wulo susu toloso diadee. Osoloso nei sabolo, o sabolo osoloso molee sabolo toloso na diadee. ⁹ Esino homo mapoo kali sabolo osoloso dugo niso ka hedepe egee mouloso dulone, dugo kali bi abo na te.” ¹⁰ Yesuye dimapoo takaso, “Niyo mi omapoo dileso peledobooga beeame omapoo mosobia oso goomogolone moso teneega, moso hedepe omapoo doboso mi hee mapoo dulone ka poogoo di. ¹¹ Esino mi kamapoo

niyo dileso peledaba beeame omapoo mosobia oso goomogolega pogoloso nimapoo moso sabolo tenelega, osoloso nibada to mapoo tei telega poogooga, mi egee pogoloso diadee. Osoloso niyo mi egee pogoloso dulone, dibada howo woola omapoo nibada homo mi mapoo basago taloso peegee. Bei diayo nibada to mapoo tei telega poogooga, Godeeye dimapoo dala tenelai goo ee eligilame,” diso.

¹² Eseme Yesu o hamamee dili odoo diayo dileso odoo susuga mapoo Godeeyo to takomo sile sibilone egeesee takaso, “Nibada goo goolee su wuduloso goo tokenee maga waki pie,” diso.

¹³ Osoloso bo holo odoo ma kulodu paladee diayo peegoo hasiso pugudolone debeiso. Osoloso odoo paigiga sabolo diayo wolo iso dibada wiligi mapoo soome paigiga weido diso.

Yonee Odoo Howo Sauwidili oso ta

¹⁴ Mi susuga mapoo odoo susuga oso Yesuwo goo takamo dime wiligi toba Helodeeye duloso gooleedooso. Odoo aboso egeesee takaso, “Yo Yonee Odoo Howo Sauwidili ta maga see hogabia, esiga kitulugu goo toowa hagee yima kuloduga tou ka to,” diso.

¹⁵ Odoo aboso egeesee takaso, “Yo Ilaisa.”

Osoloso odoo aboso egeesee takaso, “Yo Godeeyo to tosili odoo daga Godeeyo to medee tekepo tosili egesi masi bado,” diso.

¹⁶ Esino Helodee goo hagee duloso, gooleedeme yayoo egeesee takaso, “Yonee Odoo Howo Sauwidili, o wiligi kopugume ta odoo, yo see ta maga hogabia doo,” diso.

(Yonee telega badolone, daga goo peledaba hagoso.) ¹⁷⁻²⁰ Helodeeyo omolo Pilipiyo sobo Helodies see Helodeeye peeededoloso hume, Yoneeye Helodee mapoo egeesee takaso, “Nayo no molowo sobo see nayo peeededoloso hulei tekeponee,” diso. Osoloso Helodieseeye kemeeme Helodee mapoo dileso egeesee takaso, “Nayo Yonee neliga ma kulodu magee,” diso. Eseme yayo Yonee neliga ma kulodu magalame o ha teli odoo diye dee takeme, diayo dileso yo neliga mapoo magooso. Esino Helodies Yonee mapoo hegiline, yayo yo wolomalame gooleeso. Esino yayo yo wolomele, bei Helodee Yonee wolomalai ebiaso. Yo gooleedooso Godeeyo howo woola Yonee goo tokenee mauwe, osoloso yo odoo medee tekepo. Esiga yayo Yonee medee bameleeso. Yo Yoneeyo to duloso goo dia tiadiliso, esino o to mapoo dulei goomogolone o sooloo ma kulodu goomogeliso.

²¹ Esino hamamee Helodies mapoo Yonee wolomalame beeame tekeposo yimapoo simiso. Helodee soomagoo beeame mapoo wo toowa nalame gamalee wiligi tebisa sabolo osoloso o ha teli wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Gelili mi toowa ma kulodu wiligi tebisaloso debei odoo sabolo Helodeeye gilimadoloso mooloogoodooso.

²² Diba wo nolone dobome Helodiesyo owolo sobo holoso diayo wo nolone debei moso ma kulodu gasibileso goomoga teneelone habaso. Eseme Helodeeye sobo yimapoo takaso, “Nayo goomoga goo amapoo takee, ayo bi egee namapoo tenelaiya,” diso. ²³ Helodeeye badolone tei goo see takaso, “Nayo goomoga goo amapoo takooga,

ayo namapoo tenelaiso. Osoloso mi ayo hagee bamolo su sabolo nayo goomogoga, ayo namapoo tenelaiso.”

²⁴ Eseme sobo yayo owee Helodies mapoo dilesos, yayo goomoga goo dulame diso.

Eseme sobo owee Helodiesye nei takaso, “Nayo goomoga Yonee Odoo Howo Sauwidili eyo wiligi goomogo dee takee.”

²⁵ Eseme yayo oweeyo to duloso, saga wedi dilesos Helodee mapoo egeesee takaso, “A epedee hamapoo Yonee Odoo Howo Sauwidili eyo wiligi koodoloso tolo mapoo magoloso tosiboga ee talai goomogo,” diso. ²⁶ Helodeeye to hagee dume yo dia goo heleso. Esino yo odoo susuga eyo howo woola mapoo eyo tei magoo ee gobabilei ebiaso. Eseme yayo sobo o to mapoo gowoole.

²⁷⁻²⁸ Osoloso Helodeeye o ha teli odoo hee neliga moso gibali oso Yoneeyo wiligi kodolame diye diso. Eseme yayo neliga moso tegei mapoo dilesos Yoneeyo wiligi koodoloso, odoo susuga oso agalame tolo mapoo magoloso, odoo howo woola tosibileso sobo mapoo teneeso. Eseme sobo yayo toloso owee mapoo teneeso. ²⁹ Yonee o hamamee dili oso goo hagee dume, diayo sibileso o su tolosu wulu odoo tooseli omapoo kulodu magooso.

*Yesuye sobo sabolo, holaiso sabolo, osoloso
gisowe 5,000 mapoo nei pi*

(Matiyu 14:13-21, Luka 9:10-17, Yonee 6:1-14)

³⁰ Yesuye diye di odoo see wedige sibileso, diayo goo moodoo sabolo diayo goo eligi susuga sabolo Yesu mapoo opusususo. ³¹ Odoo susuga Yesuye badebei omapoo dile see sibo di oso, Yesu

o hamamee dili odoo sabolo nei nalai beeame tekepo egele. Eseme Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Iba ibusomo odoo mauwe poogoo mi mapoo dileso hasalame dimo,” diso.

³²⁻³³ Eseme Yesu o hamamee dili odoo sabolo du ma kulodu bulumaloso, abei hodiokoo odoo koola mauwe mi mapoo dalo soowoolame moumeleeno, odoo abei palaga debei oso ogoloso gooleedooso. Eseme odoo susuga oso mi opusomo opusomodi maga Yesuye di mi mapoo malalo mili hoguga diadeeso. Diba malalo dileso balaga meleeno, Yesu o hamamee dili odoo sabolo du maga sibileso gimagooso. ³⁴ Osoloso Yesu du maga mi mapoo pubalogoloso, odoo susuga mooloogoodoloso debei ogoloso, yayo diba dia sooloo dalaso, bei sipi be hu masi bali odoo mauwe pogoloso dobome. Eseme yayo goo susuga dimapoo eligiso.

³⁵ Osoko olo todobume, Yesu o hamamee dili odoo oso yimapoo sibileso egeesee takaso, “Osoko olo todobuo, osoloso mi hagee moso sabolo nei nalai sabolo mauwe. ³⁶ Esiga nayo odoo susuga hagee diye dee takee. Osoloso diba dileso, mi koola mapoo diso moleeso nei toloso nalame,” diso.

³⁷ Esino Yesuye o hamamee dili odoo mapoo nei takaso, “Diayo nei nalai niso toloso tenee,” diso.

Diayo Yesu mapoo takaso, “Iyo nei toloso dimapoo teneega, 200 molee toowaso teli, esino iba molee mauwe.”

³⁸ Eseme Yesuye dimapoo woosaso, “Diba wo kasolo molosomo? Niyo agalame di.”

Eseme diayo dileso egeme, diayo yimapoo takaso, “Wo dee tiadoo osoloso di bakadio moloso,” diso.

³⁹ Eseme Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Odoo susuga mapoo, ‘Niba mi mapoo pepoko mooloogoodoloso buluma mooloogoodoloso buluma,’ dee takee,” diso.

⁴⁰ Eseme dimapoo takeme, diba mooloogoodoo opusomo opusomo doloso mooloogoodoo hee mapoo odoo 100 osoloso mooloogoodoo hee mapoo odoo 50 doloso bulumaso. ⁴¹ Eseme Yesuye wo dee tiadoo sabolo di bakadio sabolo toloso, keimi ma dokodoo bolone, Godeeye nei pidilame goomoga goo toodagaso. Osoloso yayo wo popeilosu di sabolo agisaloso o hamamee dili odoo mapoo piso, diayo odoo susuga mapoo pilame. Eseme diayo wo sabolo di hwei sabolo odoo susuga mapoo piso. ⁴² Eseme odoo susuga nei tebia nega dia edigaso. ⁴³ Osoloso diayo nei naldo abo poogoo, Yesu o hamamee dili odoo oso misigamo di bou tegei 12 metamagisaso.

⁴⁴ Osoloso sobo sabolo holaiso sabolo nei neso. Esino mooloogoodoo eyo kulodu gisowe hesiga 5,000 oso nei ka ne.

*Yesuye howo dokodooga di
(Matiyu 14:22-33, Yonee 6:15-21)*

⁴⁵ Diba nei nalaga koodobuloso, Yesu o hamamee dili odoo malalo du maga Betesaida mi mapoo diye doloso, diba abei damolome, Yesuye odoo susuga dibada mi mapoo diye diso. ⁴⁶ Osoloso Yesuye odoo susuga diye doloso,

yo obusomo Godee mapoo toodagalame mubi dokodoo palaso.

⁴⁷ Gesi domo o hamamee dili odoo dibada du maga abei domo damolome, Yesu yo obusomo mubi dokodoo badebeiso. ⁴⁸ Yesu mubi dokodoo badolone egeino, poo sabolo howo ki sabolo simi oso, o hamamee dili odoo dia du mapoo woome, diba kwasu sabolo du sulugamo diadaga molome egeiso. Osoloso gesikolo kudi olo tadageme, yo howo dokodooga diba daga dilame dimeleeso. ⁴⁹ Esino o hamamee dili odoo diayo Yesu howo dokodooga dimelee egeme, diayo goolee bo beleel dolone diba yo ogoloso googaso. ⁵⁰ Yesu o hamamee dili odoo oso yo ogoloso obugume dimapoo egeesee takaso, “Haga na ebi. Aso.” ⁵¹ Osoloso Yesu yo du mapoo dapogome, howo ki sabolo poo sabolo saga koodobiaso. Eseme Yesu o hamamee dili odoo goo hagee ogoloso dia howoogaso. ⁵² Diba Yesuwo kitulugu gooleedoo diepi, diba howoogele pegiliyo. Esino diba howoogaso, bei dibada sooloo kalawaga.

⁵³ Osoloso diba abei daloso abei hodiokoo Genesalet mi mapoo dibada du oluguso. ⁵⁴ Diba du oluguloso mubiyodoo dalaga poogoome, odoo omapoo tebisa melee oso yo kibiya hoodo egeiso. ⁵⁵ Odoo susuga mi opusomo opusomodi mapoo hogugo dileso, odoo paigiga dibada kida mapoo tiedigaloso Yesu mapoo emigado sibadeeso. ⁵⁶ Yesu mi opusomo opusomodi mapoo silime, edebeeyo odoo paigiga kida mapoo tieduloso, bi teli go mapoo emigado sibileso magoso. Osoloso odoo paigiga oso Yesu o dugo sage ka pee mapoo sigilame howoogaso. Eseme diayo

o dugo sigeme wegiga dooso.

7

*Godeeye tei eligi goo sabolo edebeeyo tei eligi
goo sabolo*
(*Matiyu 15:1-9*)

¹ Beeame hedepeso Pelisi odoo sabolo tei eligili odoo abo sabolo Yoluselem mi amaga sibileso Yesu mapoo mooloogoodooso. ² Osoloso diayo egeino, Yesu o hamamee dili odoo abo oso Yu odoowo tei dedelega pogoloso nei nalame dibada dee howo koo hapagali. ³ (Esino Yu odoo sabolo Pelisi odoo sabolo dibada odooga dia tei eligi goo dодолоне daga nei nalame dee howo hapagaliso. ⁴ Diba bi teli go mapoo bi toloso nala pogolone daga dibada dee medee howo hapagaloso ka nali. Osoloso dibada odooga dia tei eligi goo dодолоне dibada kapu sabolo sosepeni sabolo osoloso disi sabolo howo hapagaliso.)

⁵ Eseme Pelisi odoo sabolo tei eligili odoo oso Yesu mapoo woosaso, “Bei kasimaga nee hamamee dili odoo ibada odooga dia tei eligi goo dedelega ka pagala? Diba dee howo hapegelega nei nalisto,” diso.

⁶ Yesuye to nei dimapoo takaso, “Godeeyo to tosili odoo hee Aisayaye daga hoogoo tei goo olo takaso, googoolee bakadio gweli odoo nimapoo. Osoloso Aisayaye see tobu takaso,

‘Dibada magaso amapoo goomogolone mo hu dokodoo poudiliso, esino dibada sooloo ma kulodu mesili goo me.

⁷ Diayo amapoo goomogolone mo hu dokodoo poudili eyo kulodu goo hee me, bei ede-beeyo tei goo eligi, diayo Godeeyo tei masi oooo mapoo eligiliso.’

⁸ Niba Godeeyo tei goo eligi pogoloso, see nibada odooga dia tei goo eligi deedeeso.

⁹ Yesuye dimapoo see tobu egeesee takaso, “Niba Godeeyo tei goo eligi goo peegoo magoona. Osoloso nibada odooga dia tei eligi goo talame.

¹⁰ Esiga daga hoogoo Moseseeeye tei goo Godee maga simi nimapoo tenee hagoso,

‘Nama dio noowee dio oso to taka duloso dimapoo mesie. Esino oodo agayo oma dio owee dio mapoo to tokenee takooga, yo wolomalaiso.’

¹¹ Esino niyo egeesee takiliso, ‘Soowa, edebeeyo oma dio owee dio mapoo takoo, “Emegei, niba ayo pidileime, bei molee amapoo egee molo Godee mapoo tenelame siga. Molee egee ibada toso hedi koloban.’” ¹² Niyo oodo owee dio oma dio ee pidilei tei magooso. ¹³ Niyo tei magoo ee dadolone Godeeyo tei magoo peegoo magolone ka doso. Osoloso niba goo abo susuga egeesee masi tomo silesiboso.”

Oodo sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee peli goo

(Matiyu 15:10-20)

¹⁴ Eseme Yesu oodo mooloogoodoo see gilimadoloso, dimapoo egeesee takaso, “Niba mo to medee dui, osoloso goo goolee medee te.

¹⁵ Esiga edebeeyo nei nali oso o sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee koo peli. Esino oodo o sooloo ma kulodu goo gooleemeleso, to

tokenee taka sabolo, osoloso yayo goo tokenee tomo sili oso, o sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee peliso. ¹⁶ Niba dulu bolo daga, ayo hagee takoo niyo medee dui,” diso.*

¹⁷ Eseme Yesuye odo ooloogoodoo poo-goo diles, moso kulodu gadime, o hamamee dili odo oso diles egeesee takaso, “Nayo dio masi taka goo eyo bei imapoo medee takee,” diso. ¹⁸⁻¹⁹ Eseme Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba goo eyo kulodu bei medee koo gooleedolo? Esiga niyo nei toloso nali oso nibada sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee koo peli, bei nei nali bi egee sooloo ma kulodu koo gameli. Esino kakobo ma kulodu gameileso see peegoo gasibiliso.” (Yesuye goo hagee takolone, yayo kitulugu sabolo takaso, nei nali bi susuga nalai tekepo, diso.)

²⁰ Esino Yesuye see egeesee takaso, “Oodo o sooloo ma kulodu goo gooleemeleso, to taka sabolo, osoloso yayo goo tokenee tomo sili oso, o sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee peliso. ²¹ Esino odo ooloo ma kulodu tokenee goo susuga hagee talame goo goolee sibiliso. Tokenee goo gweli, osoloso edebeeyo oodo hee mapoo giba nalame gweli goo, osoloso adaba bi heli talai goo, osoloso oodo wolomalai goo, osoloso gisoso adaba kooka sobo mapoo giba nalai goo, osoloso soboso adaba kooka giso mapoo giba nalai goo, ²² bi bei doloso badalai gweli goo, osoloso tokenee talai goo osoloso emegei

* **7:16:** 7:16 To hagee oodo abo oso taka Makaye hogugu dee takeliso, esino oodo bei oso taka Makaye hogugule dee takeliso.

dimapoo gamenee takalai goo, osoloso odoosuga eyo howo woola ebili goo talai, osoloso emegei dimapoo kweli goo, osoloso emegei dia hu maga takalai goo, osoloso suwa peli goo, osoloso goo tekepo goolee me sili. ²³ Esiga tokenee goo susuga hagee talame odoo o sooloo ma kulodu goolee meleso toga, o sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee peliso.”

Yu dele poogoo sobo oso tei too goo
(Matiyu 15:21-28)

²⁴ Yesu o hamamee dili odoosabolo mi egee pogoloso, Taya mi toowa koola mapoo diso. Osoloso yo dilesa, odoosuga oso yayo simi ogoloso gooleeddeeyaga moso hee mapoo kulodu gapeleso mada badebeiso. Esino odoosuga oso yayo simi goo ee duloso odoosabo mapoo saga takomo dime diba gooleedooso. ²⁵⁻²⁶ Eseme Yu dele poogoo sobo hedepe Ponesiya Siliya mi mapoo badeli oso Yesuwo goo dume, yayo badebei mi omapoo simiso. Yo sibileso Yesuwo homo beiyopoo gawuloso badolone egeesee hoowaso, “Mo sobo holo bo holo pala badoso. Esiga nayo sibileso o kulodu bo holo egee bado peegoo hailame sibe,” diso.

²⁷ (Yu odoosobu Yu dele poogoo odoosabolo mi mapoo so, dee takeliso. Osoloso Yu odoosabo ee takolone odoosabo holaiso, deliso. Eseme sobo yayo goo egee moodoolai kitulugu tebia doloso yimapoo tei too malabeleeso agalame) Yesuye sobo mapoo egeesee takaso, “Holaiso dia nei tolosa so mapoo tenelai tekeponee. Esino daga holaiso dimapoo nei tenelai tekepo,” diso.

²⁸ Eseme soboso Yesu mapoo nei takaso, “O Lodee, nayo tei takoo. Esino so moso hemidu sile-sibilone holaisoso nei ne kokou mou nalagamo silesibiliso,” diso.

²⁹ Eseme Yesuye sobo mapoo takaso, “Nayo amapoo to nei tekupo takaso. Esiga no mosopoo dilesos nowolo sobo holo mapoo ege, yo tekupo badoso. Bo holo epedee o beliye ma kulodu mauwe,” diso.

³⁰ Eseme yo o mosopoo dilesos, o sobo holo egeino bo holo o kulodu pala mauwe pogoloso, tekupo poloso debi mapoo wulo tia molome egeiso.

Yesuye odoo dulu taba ibaya tekupo moodoo goo

³¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Taya mi pogoloso Saidon mi mapoo peledabaso. Osoloso diba see abaga dino Dekapolisi mosobia mapoo peledoboloso, Gelili abei mapoo mouso.
³² Osoloso odoo aboso odoo dulu taba ibaya Yesu mapoo ido sibileso howaso, yayo o deeso sigiloso tekupo palame.

³³ Yesuye odoo dulu taba ibaya odoo mooloogoodoo amaga peegoo ido dilesos, Yesuwo dee woluguso dulu taba ibaya eyo dulu ou mapoo tuluguloso, makawo o dee mapoo paga magoloso, odoo dulu taba ibaya eyo i mapoo sigeso.

³⁴ Osoloso Yesu keimi ma dokodoo bolone sooloo toowa polomeleso homodopuloso yimapoo o toso egeesee takaso, “Epata!” (to eyo bei yiliga magee).

³⁵ Eseme epedee omapoo dulu taba ibaya eyo dulu tekupo poloso to taka o duluso medee duso, osoloso o iso to medee kalame mimooloogooso.

³⁶ Osoloso Yesuye odoo susuga mapoo yayo goo moodoo na oposisi doloso, dimapoo to kitulugu sabolo takeliso. Esino yayo takolone diayo odoo abo mapoo na oposisi dee taka pogoloso, see odoo abo mapoo oposisiliso. ³⁷ Eseme odoo susuga oso Yesuye goo moodoo dume dia howoogaso. Osoloso diayo see egeesee takaso, “Yesu goo susuga tomo sili medee tekepo. Iyo goolee edebeeyo odoo dulu tobaga ibaya tekepo koo moodoogamo silabelee dee. Esino yayo odoo dulu tobaga osoloso to koo kalakali yayo tekepo moodoogamo siliso.”

8

Yesuye 4,000 odoo mapoo nei pi goo (Matiyu 15:32-39)

¹⁻² Beeame heeso Yesuye goo eligi ee dulame see yimapoo odoo susuga mooloogoodoloso debeiso. Esino nei mauwe poogoome, Yesuye o hamamee dili odoo gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Ayo odoo susuga hagee dia sooloo dolo, bei diba abolo dobolone beeame bakadio hedepedi poogooga. Esiga diayo nei nalai mauwe. ³ Osoloso ayo diba nei tenelega, dibada mosopoo diadee dee takooga, diba eli domopoo houdaso kitulugu me pogoloso howamadagalaiso, bei odoo abo dibada mi koola hapoonee,” diso.

⁴ Eseme Yesu mapoo o hamamee dili odoo oso woosaso, “Nei mauwe, osoloso moso mauwe miwe poogoo mi hamapoo, iyo nei kamapoo toloso odoo susuga hamapoo ka tenelaiyo?” diso.

⁵ Eseme Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee woosaso, “Niba wo kasolo molosomo?”

Diayo nei takaso, “Iba wo 7 moloso,” diso.

⁶ Eseme Yesuye odoo susuga mi mapoo bulume diso. Osoloso yayo wo 7 toloso Godee mapoo goomoga toodagoloso, wo popeilosu odoo susuga mapoo pilame o hamamee dili odoo mapoo piso. Eseme diayo odoo mooloogoodoo susuga mapoo piso. ⁷ Osoloso odoo mooloogoodoo ma kulodu di pepoko abo molo egeiso. Eseme Yesuye di toloso Godee mapoo goomoga toodagoloso, o hamamee dili odoo mapoo teneme, diayo toloso odoo mooloogoodoo mapoo piso. ⁸ Eseme diba nei ne oso dia edigime, diayo nei nalooso abo poogoo, Yesu o hamamee dili odoo oso misigamo di, bou tegei 7 metamagisaso. ⁹ Esiga beeame omapoo 4,000 odoo oso nei egee neso. Osoloso diba nei nalooso, hamamee Yesuye dibada mi mapoo diadee, diso. ¹⁰ Osoloso diba diye doloso, Yesu o hamamee dili odoo sabolo abei mapoo meileso du ma kulodu bulumaloso, Dalmanuta mi mapoo dalo soowaso.

*Pelisi odoo oso goo mudu opusomodi ee
agalame goomoga goo*

(Matiyu 16:1-4)

¹¹ Diba Dalmanuta mi mapoo soowooleso peledobome, Pelisi odoo oso Yesu mapoo toso agadilame sibadeeso. Bei diba goomogaso Yesu kitulugu tei Godee maga simibeleso kukuloso agalame. Egeesee meleso, diayo Yesu mapoo goo mudu opusomodi moodee doloso takaso. ¹² Eseme Yesuye goo hagee dume, yo diba gooheleme sooloo toowa polomeleso homodopulosu takaso, “Bei kasimaga epedee beeame

hamapoo odoo susuga hagee do oso goo mudu opusomodi moodoo ee agalame ka woosaliyo? Esiga ayo nimapoo tei goo taka, ayo goo mudu opusomodi odoo epedee beeame hamapoo hagee do omapoo niyo agalame see moodoolaime,” diso. ¹³ Osoloso Yesuye goo mudu opusomodi eligi koodobuloso, see o hamamee dili odoo gilimadoloso du mapoo meileso, abei hodiokoo dalo soowaso.

*Yesuye wo habili maga dio masi taka goo
(Matiyu 16:5-12)*

¹⁴ Diba abei hodiokoo dalo soowoolone wo talai boobadopugunabu. Esino du ma kulodu wo hedepe molome egeiso. ¹⁵ Eseme Yesuye dimapoo kokodo takolone dio masi egeesee takaso, “Niba obeeamo, bei Pelisi odoo sabolo Helodee dibada goo wo habili masi moloso. Osoloso wo giedege sabolo wo habia sabolo hamaga, wo giedege habia oso tokenee palaiso,” diso.

¹⁶ Eseme diayo Yesuye taka duloso disono to boowooga meleso takaso, “Bei yayo egee takoo, iba wo telega soowooga ka takoo,” diso.

¹⁷ Esino Yesu diayo to boowooga melee ogoloso, yayo dimapoo takaso, “Bei kasimaga niba nei mauwe poogoo ogoloso goo ka tiadowala? Niba ayo goo eligi omapoo ogoloso koo gooleedolo? Nibada sooloo ma kulodu goo ayo eligi ee gooleedoloso, nibada sooloo ma kulodu magalai dia kalawado? ¹⁸⁻¹⁹ Niba howo mauwega, egele ka pagala? Niba dulu mauwega, dule ka pagala? Niba ayo wo dee tiadoo 5,000 giso mapoo pi goo ee boobadoolo? Diayo nei naldo, wo abo

poogome, niyo misigamo di bou tegei kasolo metamagisayo?” diso.

Diayo nei takaso, “Bou tegei 12.”

²⁰ Eseme Yesuye see takaso,” Ayo wo 7 4,000 odoo mapoo pi, wo abo poogome, niyo misigamo di bou tegei kasolo metamagisayo?” diso.

Diayo nei takaso, “Bou tegei 7.”

²¹ Eseme Yesuye takaso, “Ayo odoo susuga mapoo wo pi goo ee niyo egeiso. Esino bei kasimaga Pelisi odoo sabolo Helodee dibada goo wo habili masi maga ayo hagee takoo niyo gooleedelega osee ka dabala?”

Yesuye Betesaida mi omapoo odoo howo bakadio si moodoo goo

²² Osoloso diba Betesaida mi omapoo peledoboloso, odoo abo oso odoo howo bakadio si Yesu mapoo ido sibadeeso. Eseme diayo Yesu mapoo howoolone egeesee takaso, “Odoo hagee nee deeso sigoloso yo tekipo pe,” diso. ²³ Eseme Yesuye o hamamee dili odoo sabolo dulone, yayo odoo howo bakadio si eyo dee mapoo tolosa mosobia amaga yo peegoo ido diso. Osoloso Yesuye o howo mapoo makawo pakanuloso, yayo odoo egeeyo howo mapoo sigoloso, Yesuye yimapoo egeesee takaso, “No epedee bi susuga ogolo?”

²⁴ Eseme odoo yayo peegoo ogogolone egeesee takaso, “O olo ogoso, esino odoo silesibono medee koo ogo, diba homo masi silesibo,” diso.

²⁵ Eseme Yesuye o deeso see odoo howo bakadio si eyo howo mapoo sigeme, olo epedee omapoo o howo tekipo poloso bi ogogolone egeesee takaso,

“Bi susuga medee ogo,” diso. ²⁶ Yesu odoo howo bakadio si tekepo moodooloso, Yesuye yo tekepo moodoo odoo abo mapoo takelega pagalame, yo mosopoo diye dolone yimapoo takaso, “No duga mosobia kuloduga na di,” diso.

*Pitaye Yesuwo goo yilige pugu
(Matiyu 16:13-20, Luka 9:18-21)*

²⁷ Yesu o hamamee dili odoo sabolo abaga mosobia koola Kasaliya Pilipi mi mapoo polone, eli domo dulone, Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo woosaso, “Edebeeyo a odoo ogu deliyo?”

²⁸ Eseme diayo Yesu mapoo nei egeesee takaso, “Odoo aboso taka no Yonee odoo howo sauwidili odoo toloso hogado simi deliso, aboso taka no llaisa deliso, osoloso odoo aboso taka no daga hoogoo Godeeyo to tosili odoo deliso.”

²⁹ Yesuye dimapoo woosaso, “Niyo a odoo ogu deliyo?”

Eseme Pitaye nei egeesee takaso, “No Keliso, Godeeye hudi magoo oso.”

³⁰ Eseme Yesuye dimapoo to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Odoo mapoo a Keliso Godeeye hudi magoo dee na takeeye!” diso.

*Yesu eyo talai taka
(Matiyu 16:21-23, Luka 9:22)*

³¹ Yesu o hamamee dili odoo eligi mimolongolone egeesee takaso, “Odoo Holo, a dala toowa bei talaiso, osoloso Yu odoowo wiligi tebisa sabolo, tei moso wiligi tebisa sabolo, tei eligili wiligi tebisa sabolo oso a gowoolaiso. Osoloso edebeeyo a teli mapoo magalaiso, esino

beeame bakadio hedepedi eyo kulodu hogabileiso.” ³² Yesuye goo hagee o hamamee dili odoo dimapoo woola yilege pugume, Pitaye yo peegoo ido dilesos yimapoo takaso, “No egeesee na takee.”

³³ Eseme Yesu o hamamee dili odoo dimapoo bidi puguloso bolone, Pita mapoo egeesee takaso, “Saiten masi, no amaga peegoo di! Nay o egee takoo edebeeyo goolee takoo Godeeye goolee goo koo takoo.” ³⁴ Yesu o hamamee dili odoo sabolo osoloso odoo mooloogoodoo gilimadoloso, dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo ama hamamee dadalai gooleega, diba daga eyo goomoga goo susuga peegee. Osoloso eyo talai sabolo dala toowa talai sabolo goo medee moodoloso ama hamamee ka sibe. ³⁵ Odoo agayo o gie badeli goodogoloso medee tekepo badalame gooleega, yo gie badeli osugobalaiso. Esino yayo o su eyo goodegelega pogoloso, mo goo maga osoloso to tekepo eyo goo maga edebeeyo yo wolomaga, yo tei gie badeli agalaiso. ³⁶ Esiga edebeeyo mi toowa hamapoo bi susuga egee molo o daga, osoloso o gie badeli osugobooga, bi susuga ogoso yo pidileisomo? Haye. ³⁷ Esino mi toowa hamapoo o gie badeli osugobooga, ogoo biso gie badeli see ka talaiyo? Gie badeli see talame bi tenelai bi hee mauwe. ³⁸ Esiga edebeeyo Godeebolo ebilega pogoloso, goo tokenee osee tomo silesibo epedee beeame hamapoo, edebeeyo o tei too sabolo, osoloso mo to maga, edebeeyo yimapoo dala teneeyaga obulone, o tei too mada magooga, hamamee mo mayo kitulugu gadeepugu sabolo, osoloso o momaiye sabolo sibileso, nei ayo yimapoo waki pileiso.”

9

¹ Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo tei taka, odo abo hamapoo hagee do, niba edepdee talaime, esino daga malalo Godeeye wiligi doloso badalai beeame goo kitulugu sabolo siboga agalaiso.”

*Yesu o su mudu opusomodi
(Matiyu 17:1-8, Luka 9:28-36)*

² Osoloso beeame 6 olo pogoloso, hamamee Yesuye Pita, Yemes, osoloso Yonee esee mubi hoo dokodoo odo mauwe mapoo ido paladeeso. Mubi hoo dokodoo o hamamee dili odo oso balagamolome Yesu o su mudu opusomo paso.

³ Eseme egeino Yesu o dugo dia hohodi ka heliye amaga poni oso howo dooso. Esiga mi hamapoo odo heeso dugo hapooga dugo heliye egesi molo agalaime. ⁴ Osoloso Ilaisa dio Mosesee dio galaga sibileso Yesubolo to kemeleeso.

⁵ Pitaye Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odo, iba hamapoo dabalai tekepo. Esiga iyo waseme bakadio hedepedi tegegalaiso, hee nee, hee Moseseyo, osoloso hee Ilaisayo.” ⁶ Pitaye takalai kibiya gooleedele, diba obume.

⁷ Eseme kolobo sibileso, diba gidisooso. Osoloso kolobo maga toso egeesee takaso, “Hagee medee ayo gooma mo holo, esiga o to medee dui.”

⁸ Eseme Pita, Yonee, osoloso Yemes to taka duloso egegeino, Mosesee dio Ilaisa dio mena, esino hedepe Yesu dibolo badoboome egeiso.

⁹ Osoloso diba mubi dokodooga see kumoo moulone, Yesuye dimapoo kitulugu sabolo takaso, “Epedee niyo egei goo odo hee mapoo na takee. Esino Odoo Holo, a toloso hogabia ogoloso,

hamamee odoo hee mapoo ka takee,” diso.
¹⁰ Eseme Yesuye to taka diayo wulo kookoodooso. Esino diayo Yesu toloso hogabia goo eyo bei disono nei woosa nei woosa demeleeeso.

¹¹ Osoloso diayo Yesu mapoo woosaso, “Bei kasimaga tei eligili odoo oso takolone, daga Ilaisa sibileso, Keliso hamamee sibileigo dee ka take-liyo?”

¹² Eseme Yesuye to nei dimapoo egeesee takaso, “O, daga Ilaisa sibileso eli medee moodoolaiso. Godeeyo to booka mapoo hogugu moloso, ‘Odoo Holo, a dala toowa talaiso, osoloso edebeeyo a gowoolaiso.’ ¹³ Esiga ayo nimapoo taka, Ilaisa yo olo simiso. Osoloso edebeeyo yo dala teneeso, bei Godeeyo to booka maga taka ee dodolone.”

*Yesuye giso holo bo holo pala moodoo
(Matiyu 17:14-21)*

¹⁴ Yesuye o hamamee dili odoo bakadio hedepedi mubi dokodoo paladee sabolo, see kumoo meileso egeino, Yesu o hamamee dili odoo abo tei eligili odoo sabolo agadiga molome egeiso. Eseme odoo susuga sibileso mooloogoodooso. ¹⁵ Diba disono mooloogoodoloso balagameleen, Yesu dimapoo simi ogoloso, dia howoogaso. Eseme diba Yesu mapoo goomoga sabolo hogugo diadeeso.

¹⁶ Eseme Yesuye dimapoo woosaso, “Niba ogoo goo maga agadiga malala?” diso.

¹⁷ Osoloso mooloogoodoo ee ma kuloduga odoo heeso egeesee takaso, “Eligili odoo, mo holo bo holo pala oso ibaya paga, nayo moodoolame ido simino, no hamapoo mena. ¹⁸ Esiga bo

holo yimapoo poologa, yo miyomoo homodobulos, kakawa molone o mei wulo tekeliso, osoloso maga maga makawo tiodialiso. Esino nee hamamee dili odoo dimapoo mo holo bo holo peggoo hasuso pigilame woosano, diayo bo holo peggoo hasuso pigile, bei diayo kitulugu tebilena.”

¹⁹ Eseme Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba tei too mauwe odoo. A beeame sage kasolo badoga niyo amapoo tei ka talaiyo? Osoloso niyo amapoo tei koo toga, a nimapoo dia gowoo. Esino giso holo amapoo ido sibe,” diso.

²⁰ Eseme diayo giso holo Yesu mapoo ido simiso. Esino bo holo eyo Yesu egeme, giso holo yo bo holoso o kulodu degiga meleso miyomoo homodobiaso. Eseme maga mapoo makawo oudoo sabolo mi mapoo bidigamo siliso.

²¹ Yesuye holopeyo oma mapoo egeesee woosaso, “Goo hagee kobolone holope yimapoo ka mimooloogoowo?”

Eseme holopeyo amameeye nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Yo pepoko mapoo mimooloogoo.

²² Beeame susuga bo holoso holope wolomalame yo dou mapoo toodoo, osoloso howomoo huso demeleeso. Esiga no kitulugu tebia mologa, nayo iba sooloo dele, osoloso iba pidi,” diso.

²³ Eseme Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nayo taka, ‘No kitulugu tebia daga iba pidi,’ diso. Esino edebeeyo amapoo tei toga, bi susuga haha kalawanee.”

²⁴ Osoloso holopeyo amameeye Yesu mapoo to neligi egeesee takaso, “A namapoo tei tooso, esino nayo a pidi, mo tei too pepoko see toowa dee,” diso.

25 Eseme odo susuga Yesu mapoo saga mooloogoodalame sibadee egeme, Yesuye bo holo mapoo neligi egeesee takaso, “No odo mapoo dulu taba ibaya teneli. Esiga ayo namapoo to kitulugu sabolo ka taka, no epedee holope hageeyo kuloduga peegoo gasiboga, see holope hageeyo kulodu na gadi.”

26 Osoloso bo holo gwa sabolo dia degiga meleso holope miyomoo togobuloso, yo peegoo gadiso. Eseme holope mi mapoo degigilega kakawoloso meleeso. Eseme odo aboso yo olo ta gooleeso.
27 Esino Yesuye holopeyo dee mapoo toloso, yo tabalame pidiso. Eseme holope yo tabaso.

28 Osoloso Yesu o hamamee dili odo sabolo dibusomo moso kulodu dopolone, diayo Yesu mapoo mada woosaso, “Bei kasimaga bo holo peegoo hasuso pigilei kitulugu imapoo mauwe ka molosomo?”

29 Eseme Yesuye to nei egeesee takaso, “Niyo daga dokodoo toodagooga, bo holo egesi masi peegoo ka hasuso pigiya.” diso.

*Yesu eyo talai goo see taka
(Matiyu 17:22-23, Luka 9:44-45)*

30 Yesu o hamamee dili odo sabolo mi hee egee pogoloso, see Gelili mi ee ma kuloduga diso. Osoloso Yesu yo goomogelege odo heeso yo egeyaga, **31** bei, Yesu o hamamee dili odo eligi meleeso. Yayo dimapoo egeesee takaso, “Oodo Holo, a amapoo ha teli odo mapoo tenelame tiasalaiso. Osoloso diayo a wolomalaiso, esino beeame bakadio hedepedi eyo kulodu ta maga a see hogabileiso.” **32** Esino diayo Yesuye taka to eyo

bei medee kibiya gooleedele. Eseme diba obume Yesu mapoo to eyo bei see wosele.

Oodo agayo wiligi doloso ka badalaiyo?
(Matiyu 18:1-5, Luka 9:46-48)

³³ Yesu o hamamee dili oodo sabolo Kapeniyum mi mapoo peledabaso. Osoloso diba moso diso dabalai mapoo debeiso. Osoloso Yesu o hamamee dili oodo mapoo woosaso, “Niba eli domo abaga sibulone ogoo goo boowomo simiyo?” ³⁴ Esino diayo to nei wedi dile, bei, diayo dibada kulodu oodo agayo wiligi doloso badalai goo maga to boowaso.

³⁵ Yesu yo biamolone o hamamee dili oodo gilimadoloso, dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo malalo wiligi doloso badalai gooleega, yo eyo pepookodee, osoloso oodo susuga wulo wulayo pidi.”

³⁶ Yesuye holope ido sibileso, dibada mudugiyo tebidiso. Osoloso holope Yesuye maduloso dimapoo egeesee takaso, ³⁷ “Edebeeyo mo hu maga holope hageesi pidiga, yo a pidi masi pidiso. Osoloso edebeeyo a pidiga, yo moma a diye di pidi masi pidiso.”

Oodo imapoo ha koo teli, diba ibada oodo
(Luka 9:49-50)

³⁸ Yoneeye Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili oodo, iyo oodo hee nee hu maga bo holo peegoo hasisamo silime egeiso. Eseme koodobilame iyo yimapoo takaso, bei yo ibolo hodobo mooloogoodoo hedepenee.”

39 Eseme Yesuye egeesee takaso, “Na hamaga takee. Odoo heeso mo hu maga goo mudu opusomodi moodooga, yayo mo hu mapoo tokenee goo saga takalaime. **40** Osoloso odoo imapoo ha koo teli, diba ibada odoo.” **41** Yesuye egeesee takaso, “Ayo nimapoo tei goo hee taka, bei niba Kelisowo odooga, odoo heeso nimapoo howo keeneega, yo hamamee Godeeye nei tenelaiso.”

*Tokenee goo talame kukuli
(Matiyu 18:6-9, Luka 17:1-2)*

42 Eseme Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Odoo heeso amapoo tei too odoo tokenee mapoo gido dilame gooleega, daga odoo aboso yimapoo sibileso, diayo o mu mapoo yo toowa bagagoloso howo bou mapoo toosoga, odoo egee dala pepoko tolosa talaiso. Esino odoo yayo amapoo tei too pepoko odoo ee tokenee mapoo gido dileso, tokenee toga, ede-beeyo tokenee mapoo gido dili odoo ee takel-ega poogooga, Godeeye yimapoo nei dala toowa tenelaiso. **43** Osoloso nee dee hodio oso no tokenee mapoo gido duga, dee hodio egee kobigi, dee hediliweso badoboso kookaiyo gie badeli talai soowa. Osoloso nee dee bakadio sabolo dou mapoo dilei tekeponee, bei dou egee koo semili.

44 * **45** Osoloso nee homo hodio oso no tokenee mapoo gido duga, homo hodio egee kobigi, homo hediliweso badoboso kookaiyo gie badeli talai soowa. Osoloso nee homo bakadio sabolo dou mapoo dilei tekeponee. **47** Osoloso nee howo hodio oso no tokenee mapoo gido duga, nee howo

* **9:44:** 9:44 sabolo 9:46 sabolo Makaye hamapoo hogugule. Esino 48 maga taka to hedepe.

hodio egee tapigi. Godeeye wiligi doloso badeli omapoo howo hediliwe gadilei soowa. Esino howo bakadio sabolo dou mapoo toodalai tekeponee.⁴⁸ Bei mi omapoo

‘boobee egee molo koo wedili osoloso dou koo semili.’

⁴⁹ Esiga odo susuga dala toga douso gawe masi gawoolaiso, bei Godeeye goomoga iba medee tekepo dabalame.”

⁵⁰ “Solu hadali bi medee tekepo. Esino solu hadali mauwe poogooga, hadali see talaisomo? Haye, see talaime. Esiga niba solu masi molone nemegei dimapoo mesie sabolo deebee.”

10

*Sobo huloso pegeli goo
(Matiyu 19:1-12, Luka 16:18)*

¹ Yesu o hamamee dili odo sabolo Kapaniyum mi pogoloso abaga dino Yudiya mi mapoo peledoboloso, see abaga dino Yoden howo daso. Osoloso omapoo egeino, odo moo loogoodoo yimapoo sibadeeme, Yesuye dimapoo Godeeyo goo eyo daga eligi egeesee eligiso.

² Osoloso Pelisi odo aboso sibileso Yesuye to tokenee takabeleeso, kukulo agalame yimapoo woosaso, “Esiga gisoso sobo huloso pagalai soowayo?”

³ Eseme Yesuye dimapoo to nei egeesee takaso, “Sobo huloso pegeli eyo goo Moseseeye nimapoo tei kasee eligiliyo?” diso.

⁴ Eseme diayo egeesee takaso, “Moseseeye imapoo tei egeesee eligiso, gisoso sobo poogooga,

daga sobo pegeli peipa omapoo hoguloso sobo yo ka peegeena.”

⁵ Esino Yesuye dimapoo to nei egeesee takaso, “Mosesee yayo nimapoo egeino nibada sooloo dia kalawa neme tei hagee ka magoo. ⁶ Godeeye mipoo toowa hagee daga moodoo mapoo, giso sabolo sobo sabolo moodooso. ⁷ Bei egeesi maga gisoso oma dio owee dio pogoloso, see osobo sabolo hedepe doloso dabalaiso. ⁸ Osoloso diba daga giso obusomo, sobo obusomo doloso badebeiso. Esino diba see olo hedepe doloso doso.” ⁹ Yesuye egeesee takaso, “Godeeye giso dio sobo dio hedepedi, domo na pi,” diso.

¹⁰ Osoloso hamamee Yesu o hamamee dili odoo sabolo moso kulodu dopolone, sobo huloso pegeli eyo goo diayo Yesu mapoo see woosaso. ¹¹ Eseme Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo osobo pogoloso, sobo hee huga, yo odoo heeyo sobo peedee huso. ¹² Osoloso sobo yo omo pogoloso giso hee huga, yo odoo heeyo giso peedee huso.”

*Yesu sabolo holaiso sabolo
(Matiyu 19:13-15, Luka 18:15-17)*

¹³ Beeame hedepeso odoo aboso holaiso Yesu mapoo ido sibadeeso, o deeso sigoloso diba pidilame. Esino o hamamee dili odoo oso goo egee ogoloso hamaga takaso. ¹⁴ Osoloso Yesuye o hamamee dili odoo oso holaiso hamaga taka ogoloso, kamana sabolo dimapoo takaso, “Holaiso amapoo sibilei soowa. Niyo na hamaga takee, bei odoo holaiso hageesi masi oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibileiso. ¹⁵ Ayo nimapoo tei goo hee taka, edebeeyo o goo holaiso

masi omamo to mapoo mesimo sili, egeesi pel-ega pogoloso, Godee mapoo mesilega poogooga, yo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei mauwe.”¹⁶ Osoloso Yesuye holaiso gilimadoloso, yayo hedepe maduloso o deeso sigolone Godeeye no pidi dee takoo, hedepe maduloso o deeso sigolone Godeeye no pidi dee takoo, diso.

Bi bei odoo

(Matiyu 19:16-30, Luka 18:18-30)

¹⁷ Yesu o hamamee dili odoo sabolo mi hee mapoo dimeleeno, odoo hee hoguo sibiles, o homo beiyopoo gauwoloso, yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoo tekepo, ayo ogoo goo toga badoboso kookaiyo gie badeli ka talaiyo?”

¹⁸ Eseme Yesu yo Godeeye hudi magoo doloso gooleedalam, yayo nei egeesee takaso, “Bei kasalam nayo a tekepo ka sisala? Hedepe Godeeno medee tekepo. ¹⁹ Esino nayo woosa to eyo nei, Godeeyo tei magoo no olo gooleedooso: odoo na wolome, adaba kooka sobo na peedee hui, heli na te, odoo hee mapoo gamenee na gigidi, odoo hee mapoo gamenee goo maga heli na te, osoloso nama dio noowee dio to taka mapoo mesie.”

²⁰ Osoloso odoo yayo Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, a holope maga simi tei susuga hagee ayo tobulosu tomo simiso.”

²¹ Eseme Yesu sooloo dala sabolo odoo omapoo bolone yimapoo egeesee takaso, “No goo hedepe doopoo dagadi moloso. No dileso, nee bi susuga odoo abo mapoo nei moleeso talame todi. Osoloso bi too eyo nei molee bi mauwe odoo mapoo

pi. Eseega no kei mi mapoo nei tenelaiso. Osoloso no ayo di hamamee sibe,” diso.

²² Osoloso bi bei odo yo Yesuye to taka duloso, pupuda sabolo diso, bei bi bei mologa, o bi odo abo mapoo tenelai goomogegele.

²³ Eseme bi bei odo dime, Yesu o hamamee dili odo mapoo bolone egeesee takaso, “Bi bei odo oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei kalawa toowa.”

²⁴ Yesuye to taka duloso diba howoogaso. Esino Yesuye see dimapoo takaso, “Mo holo dio, Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei kalawa toowa. ²⁵ Esiga dugo duseli midole ou maga be toowa, kemol oso gadilei kalawa. Esino bi bei odo oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei kalawa toowa.”

²⁶ O hamamee dili odo yo Yesuye to taka duloso dia howoogaso. Osoloso disono nei woosa nei woosa dolone egeesee takaso, “Odo agayo gie badeli ka talaisomo?”

²⁷ Eseme Yesuye dimapoo bolone to nei takaso, “Edebeeyo eyo kitulugu maga Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibileime, esino Godeeyo kitulugu sabolo bi susuga kalawanee.”

²⁸ Osoloso Pitaye Yesu mapoo egeesee takaso, “No ege, iba bi susuga poogooso, nayo di hamamee sibilame.”

²⁹ Esino Yesuye egeesee takaso, “Ayo nimapoo goo hee toowa taka, edebeeyo ayo di hamamee sibilame, osoloso to tekepo eyo goo maga, o moso, o emei, o omoo, o omolo, o owee, o ama, o holaiso, osoloso mi poogooga, ³⁰ odo yayo o bi susuga poogoo eyo nei toowa daga dileso talaiso.

Osoloso yo mi toowa hamapoo badolone, see moso, emei, omoo, omolo, owei, holaiso, osoloso mi bei malaiso. Osoloso edebeeyo yimapoo dala tenelaiso, bei yayo mo to mapoo mesiliga. Esino yo mo to tekepo eyo goo maga dala toloso, mi hoo poogoo mapoo see Godeeyo mi siboga, yo bado-boso kookaiyo gie badeli talaiso. ³¹ Esiga epedee hamapoo odoo malalo egee do, see hamamee dabalaiso. Osoloso hamamee egee doso, see malalo dabalaiso.”

*Yesu eyo talai see tobu taka
(Matiyu 20:17-19, Luka 18:31-34)*

³² Yesu o hamamee dili odoo sabolo Yoluselem mi mapoo dulone, Yesuye malaso. Esino o hamamee dili odoo goo howoogamo dime, odoo abo hamamee sibadee dia ebigaso. Bei odoo susuga oso goolee Yoluselem mapoo goo tokenee peledeebeeyaga. Osoloso Yesu o hamamee dili odoowe gilimadoloso peegoo dopolone, Yoluselem mapoo goo yimapoo peledabalai dimapoo takaso. ³³ Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Iba Yoluselem mapoo peledobooga, Odoo Holo, a ede-beeyo tei moso wiligi tebisa sabolo, tei eligili odoo abo mapoo tenelaiso. Osoloso amapoo midileiso, osoloso a teli mapoo magalaiso, osoloso Yu odoonee mapoo tenelaiso. ³⁴ Diayo a manalaiso, osoloso amapoo makawo pakalaiso, osoloso a tiso dapalaiso, osoloso a wolomalaiso. Esino beeame bakadio hedepedi pogoloso hamamee ta maga see hogado sibileiso.”

*Yemes dio Yonee dio goomoga goo Yesu mapoo
ogo taka
(Matiyu 20:20-28)*

³⁵ Osoloso Sebediyo owolo Yemes dio Yonee dio Yesu mapoo sibilesi egeesee takaso, “Eligili odoo, goo iyo goomoga namapoo taka,” diso.

³⁶ Eseme Yesuye nei takaso, “Ogoo goowo?”

³⁷ Eseme diayo nei egeesee takaso, “Nama Godeeye wiligi doloso badeli mi toowa mapoo siboga, iba goomogo, odoo hee nee dee deedee dokolo buo, osoloso dee dobusu dokolo buo doloso goo susuga nobolo wiligi dalame,” diso.

³⁸ Esino Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Niyo egee takoo goo eyo bei niba gooleedele. Esiga niba dala toowa ayo talame egee molo, niba dala egeesee talai soowayo? Osoloso niba ayo talame egee molo niba egeesee talai soowado?”

³⁹ Eseme diayo nei egeesee takaso, “O, iba dala egee talai goomogo.”

Eseme Yesuye see egeesee takaso, “Niba dala toowa ayo talame egee molo, niba dala egeesee talaiso. Osoloso ayo talame egee molo, niba egeesee talaiso. ⁴⁰ Esino odoo hee mo dee deedee dokolo buo, mo dee dobusu dokolo buo dalai, ayo hudi magalaime, bei debi omapoo bilei Godeeye olo hudi magooso.”

⁴¹ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo abo 10 diayo Yemes dio Yonee dio to taka duloso, dimapoo dia kamanaso. ⁴² Yesu o hamamee dili odoo gilimadoloso, dimapoo egeesee takaso, “Mipoo toowa hageeyo wiligi odoo tebisa diayo odoo abo dibada hemi egee do mapoo dala sabolo, hegi sabolo teniliso. ⁴³ Esiga niba mipoo toowa

hageeyo wiligi odoo tebisa dia goo na peedee. Esino odoo agayo malalo badalai goomogoga, nibada kulodu odoo hee dia pidi. ⁴⁴ Osoloso odoo agayo see malalo badalai dia goomogoga, no odoo susuga wulo nei mauwe wulayo dia pidi. ⁴⁵ Esiga Odoo Holo, a mi hamapoo edebeeyo a pidilame ka sibile, esino ayo mi odoo pidilame ka simi. Osoloso mipoo toowa hamapoo odoo bei Godee mapoo iyado sibilame a talame ka simi.”

*Yesuye odoo howo bakadio si moodoo
(Matiyu 20:29-34, Luka 18:35-43)*

⁴⁶ Osoloso diba Yeliko mi mapoo peledoboloso, Yesu o hamamee dili odoo sabolo mi egee pogoloso dimeleeno, odoo mooloogoodoo susuga diayo di hamamee simiso. Eseme odoo howo bakadio si o hu Batimeyes, Timayes eyo owolo, Yesuye sibilei eli pee mapoo badolone molee howameleeso. ⁴⁷ Esiga Batimeyesye Yesu Nasalet odoo sibogodi dume, Yesu mapoo idagaso, “Yesu, Debidiyo amawe, nayo a sooloo dele, osoloso pidi!”

⁴⁸ Batimeyes Yesu mapoo idageme, odoo aboso yo hamaga takaso. Esino yo koodobilega, see dia neligidi idagaso, “Debidiyo amawe, nayo a sooloo dele, osoloso pidi!”

⁴⁹ Yesu Batimeyes yayo i duloso, kookoo tabaso, osoloso egeesee takaso, “Yo hapoo sibe dee takee.” Eseme diayo howo bakadio si odoo iso, osoloso yimapoo egeesee takaso, “Goomoge. No toboloso, di. Yesuye no i,” diso. ⁵⁰ Eseme Batimeyes o gidei togobuloso, saga dokodoo pupeleso, Yesu mapoo simiso.

51 Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Ayo namapoo kasee moodoolameyo?”

Eseme howo bakadio si odoo oso nei egeesee takaso, “Eligili odoo, a agalai goomogo.”

52 Eseme Yesuye yimapoo egeesee takaso, “No wulo di. Nee tei too oso no tekepo paso.” Eseme howo bakadio si odoo yo epedee omapoo see medee egeiso, osoloso yo Yesubolo eli maga diso.

11

Yesuye Yoluselem mi mapoo wiligi odoo masi toboloso gadi

(*Matiyu 21:1-11, Luka 19:28-40, Yonee 12:12-19*)

1-2 Yesu o hamamee dili odoo sabolo simi Yoluselem mi koola topome, Olipi mubi halege mapoo mosobia bakadio, Betepage osoloso Betani mapoo peledabaso. Osoloso Yesuye o hamamee dili odoo bakadio diye doloso dimapoo egeesee takaso, “Mosobia koogee mapoo dileso, omapoo ogoga be hu giekauwa, o hu donki, edebeeyo miligi mapoo buloso koo dili, mu mapoo ebigiso bagagoloso, homo mapoo bagagoo moloso. Esiga niyo ebigi pidi pogoloso, hapoo hado sibe. **3** Odoo heeso niba ogoo toowala dee takooga, niyo wulo egeesee takee, ‘Donki be hagee epedee Lodeeye goomogogona, osoloso see hamamee odoo heeso ka hado sibileigo,’ dee takeeye,” diso.

4 Yesu o hamamee dili odoo bakadio mosobia omapoo dileso, donki be moso peegoo ebigi bagagoloso eli palaga tobudume egeiso. **5** Eseme diayo donki be ebigi bagagoo pidi meleeno, odoo

abo omapoo debei oso dimapoo egeesee takaso, “Niyo ogoo talame donki be ebigi bagagoo egee ka pidala?” ⁶ Eseme Yesu o hamamee dili odoo oso to nei Yesuye dimapoo takee doloso taka tobuloso egeesee takaso. Eseme odoo abo oso donki be hado dilei soowa diso. ⁷ Eseme diayo donki be Yesu mapoo hado sibume, o miligi mapoo dugo pooloso, Yesu dokodoo buloso diso. ⁸ Osoloso odoo mooloogoodoo susuga Yesu mapoo goomogolone dia gidei oso eli Yesuye dilei mapoo malalo palagamo dime, odoo aboso woiyo dibada go mapoo segei kookooloso palagamo diso. ⁹ Yesu yo domo abaga sibume, odoo malalo debei sabolo osoloso Yesuwo miligiyo abaga sibadee odoo oso idegisilone, egeesee takaso,

“Inolome! Iba Godee mapoo goomogo!
Odoo Godeeyo hu maga kitulugu sabolo sibo yo
Godeeye pidi!

¹⁰ Wiligi doloso badeli mi ee sibo Godeeye pidi.
Hagee ibada amawe Debidkiye wiligi doloso
badebei mi egesi masi malaiso.

Osoloso iba kei mi ma dokodoo Godee mapoo
goomogo!”

¹¹ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo Yoluselem mapoo sibileso, Yesu Godeeyo tei moso kulodu gadiso. Yo moso kulodu bi susuga mapoo egegemeleso diso, bei olo neligime, osoloso o hamamee dili odoo 12 sabolo Betani mi mapoo diadeeso.

*Yesuye pigi homo mapoo to taka
(Matiyu 21:18-19)*

¹² Yesu Betani mapoo tialoso, gesikolo Yoluselem mapoo dimeleeno, eli domopoo yo dia hodiaso. ¹³ Eseme Yesu eli sage abaga sibulone, pigi homo du egeiso. Eseme ko pameleyaga hodu diles, egeiso. Esino ko mauwe, hedepe duwenabu, bei pigi ko peli eyo beeamenee. ¹⁴ Yesuye pigi homo mapoo egeesee takaso, “No hamamee homokoko see palaime!” Yesuye egeesee taka, o hamamee dili odoo duso.

Yesuye Godeeyo tei moso kuloduga odoo peegoo hasusopugu

(Matiyu 21:12-17, Luka 19:45-48, Yonee 2:13-22)

¹⁵ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Yoluselem mapoo peledoboloso, Yesu Godeeyo tei moso tegei kulodu gadileso egeino, odoo bi abo nei moleeso talame si sabolo, osoloso odoo bi abo nei moleeso talaga molome egeiso. Osoloso molee mudu opusomodi piligeli debi poba sabolo molo talame poba sabolo bidige puguloso, diba susuga peegoo hasuso puguso. ¹⁶ Odoo susuga bi toloso Godeeyo tei moso tegei eli pee kuloduga gadiyaga Yesuye hamaga takaso. ¹⁷ Yayo dimapoo eligilone egeesee takaso, “Godeeyo booka ma kulodu toso egeesee takoo, ‘Mo tei moso odoo mosobia susuga maga oso Godee mapoo toodagili moso.’ Esino niyo goo egesi tolone, adaba molee heli teliso. Esiga niyo mo moso hagee see heli teli moso paso.”

¹⁸ Eseme tei moso wiligi tebisa sabolo tei eligili odoo susuga sabolo oso to hagee dume, diayo Yesu wolomalame eli esigamo silesibiso.

Bei Yesu mapoo kooso, bei diayo eligi mapoo odoo susuga tei telega peegeeyaga, osoloso odoo susuga Yesuye eligi dume howoogaso osoloso goomogaso.

¹⁹ Osoloso habe omapoo Yesu o hamamee dili odoo sabolo mi toowa egee pogoloso diadeeso.

Pigi homo oso sia goo
(Matiyu 21:20-22)

²⁰ Gesikolodee mapoo diba eli domopoo diadeega meleeno, diayo pigi homo egeiso. Pigi homo o dee sabolo o kou sabolo, osoloso too susuga sio doloso molome egeiso. ²¹ Pita Yesuye daga homo mapoo to taka goolee puguloso Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, no ege. Nay daga pigi homo mapoo to taka oso olo sio doloso molo,” diso.

²² Eseme Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Niba Godee mapoo tei te,” diso.

²³ “Ayo nimapoo goo hee toowa taka, edebeeyo mubi hamapoo egeesee takooga, ‘No dileso, abei mapoo kulodu mei,’ dee takooga, o sooloo ma kulodu googoolee bakadio delega, yayo taka goo oso tei peledabalai dee gooleega, Godeeye goo hagee tei peledabalame modolaiso. ²⁴ Esiga ayo nimapoo taka, niyo toodaga goo oso ogoo bi talame ka toodagoosomo, bi egee talai doloso tei toga, bi egee niyo talaiso. ²⁵ Esiga niyo howo gise goo toodagolone, odoo heeso nimapoo goo tokenee moodoo pepoko mologa, niyo odoo egeeyo goo tokenee daga malalo boobado pigi. Egeeseeaga

nibada oma keimi ma dokodoo egee bado, Gode-eye nibada goo tokenee hapoloso boobado pig-ileiso. ²⁶ Niyo odo oheeyo goo tokenee boobadel-ea poogooga, nibada oma keimi ma dokodoo egee bado Godeeye nibada goo tokenee hapoloso boobadalaime.”*

*Yesuye kitulugu maga woosa goo
(Matiyu 21:23-27, Luka 20:1-8)*

²⁷⁻²⁸ Diba see Yoluselem mapoo sibadeeso, osoloso Yesu tei moso ma kulodu silino, tei moso wiligi tebisa odo sabolo, tei eligili odo sabolo, Yu odoowo wiligi tebisa odo sabolo oso, yimapoo sibileso woosaso, “No kitulugu kamaga toloso goo susuga egee ka moodoomo silala? Nayo goo susuga hagee moodoolame kitulugu namapoo odo agayo teneeyo?”

²⁹ Eseme Yesuye dimapoo nei takaso, “Ayo nimapoo wosolaiso. Osoloso niyo amapoo nei takooga, ayo goo susuga hagee moodoolame amapoo kitulugu tenee hagee odo ee nimapoo takalaiso.” ³⁰ Eseme Yesuye dimapoo woosaso, “Yoneeye odo susuga howo sauwidiga goo eyo bei kasiyo, kitulugu Godee maga simiyo, o odo hee maga simiyo? Niyo amapoo to nei takee!” diso.

³¹ Eseme diso nediliyo to moumeleso takaso, “Iyo Godee maga simi dee takooga, yayo imapoo egeesee takalaiso, ‘Bei kasimaga niyo Yonee mapoo tei telega ka poogoowo?’ dee takalaiso.

³² Esino iyo yayo kitulugu egee odo maga simi

* **11:26:** 11:26 To hagee odo abo oso taka Makaye hogugu dee takeliso, esino odo bei oso taka Makaye hogugule dee takeliso.

dee takooga, odoo susuga oso imapoo kamana-galaiso.” Bei odoo susuga oso goolee Yonee yo tei Godeeyo to tosili odoo dee gweli.

³³ Eseme diayo Yesu mapoo to nei egeesee takaso, “Iba gooleedele,” diso.

Eseme Yesuye dimapoo to nei takaso, “Ayo kitulugu too goo eyo bei nimapoo takalaime,” diso.

12

Geleipi ko segei homolee sabolo bali odoo sabolo

(Matiyu 21:33-46, Luka 20:9-19)

¹ Yesuye see dio masi takolone tei moso wiligi tebisa odoo sabolo, tei eligili odoo sabolo, Yu odoowo wiligi tebisa odoo dimapoo takaso, “Beeame hee mapoo odoo heeso geleipi ko sogoloso pee maga beeleso. Osoloso geleipi ko i debisilame yo ou poogooso. Osoloso yo bi egee balame moso egi dogo yo ou poogoo mapoo tobuduga tegeiso. Osoloso yo eli sage peegoo dilame, geleipi ko segei ee balame odoo abo gilmadoloso dimapoo egeesee takaso, “Niba geleipi ko segei hagee niyo medee balaga melee. Osoloso geleipi ko peleso, ko poga, ko hodio abo niyo gooloogolone, ko hodio abo mo gooloogaloso, magoo dee melee,” diso. Osoloso geleipi ko segeli odoo yo mi hee mapoo diso. ² Osoloso yo omapoo dileso badoboome, geleipi ko oso peleso palagaloso bi moodoogaloso gooloogalai beeame oso simiso. Eseme yayo o tou teli odoo hee diye dolone geleipi ko abo gooloogaloso tosibe diso. Eseme o tou teli odoo oso geleipi ko segei

ee bali odoo dimapoo o wiligi odoo toba eyo geleipi ko abo gologaloso tosibilame diso. ³ Esino yo omapoo dilesa peledobome bali odoo oso yo woomele pogoloso geleipi ko telega mosoowe see wedi diye diso. ⁴ Eseme egeesee si ogoloso, geleipi ko segeli odoo yayo see o tou teli odoo hee diye diso. Esino odoo hee yibolo see geleipi ko segei bali odoo oso wiligi mapoo woloso, ebia goo teneloso diso. ⁵ Eseme geleipi ko segeli odoo yayo o tou teli odoo hee diye diso. Esino geleipi ko segei ee bali odoo oso yo wolomaso. Eseme geleipi ko segeli odoo yayo o tou teli odoo abo susuga diye diso. Esino geleipi ko segei ee bali odoo oso abo wulo wooloso poogooso, esino abo diayo piluguso.

⁶ Esino yayo gooma owolo hedepe diye dolone egeesee gooleeso, “Geleipi ko segei ee bali odoo oso mo holowo to duloso, yimapoo mesileiso,” diso.

⁷ Esino geleipi ko segei ee bali odoo diayo geleipi ko segeli odoo eyo owoloye simi ogoloso diso nediliyo egeesee takaso, ‘Holo hagoso amaye geleipi ko segei hagee oma toga yayo talaiso. Esiaga geleipi ko segei hagee see iyo talame yo wolomamo,’ diso. ⁸ Eseme diayo geleipi ko segeli odoowo owolo toloso wolomaso. Osoloso o su geleipi ko sogoloso beelee peegoo tokopuguso.”

⁹ Yesuye dio masi hagee takoloso badolone egeesee takaso, “Esiga geleipi ko segeli odoo yayo see kaseelaisomo? Yayo sibileso geleipi ko segei bali odoo piliguloso, see geleipi ko segei bali odoo abo mapoo ‘gibe’, dee takalaiso. ¹⁰ Esiga niba

Godeeyo to booka ma kulodu hogugu to hagee see niyo hesigaso,

Moso tegeli odo diayo omou gowoome poo-goo, omou oso epedee hamapoo moso omu domo pupodoo ka moloso. ¹¹ Goo hagee Godeeye moodoo. Esiga iba goo hagee ogoloso goomogoso.’”

¹² Eseme Yu odo wiligi tebisa diayo Yesuye dio masi taka hagee dume egeesee gooloogaso, “Yesuye ibada goo takoo,” diso. Eseme diayo Yesu talame eli esigamo silesibiso. Esino diba odo susuga bolo obugume Yesu telega poogoo diadeeso.

*Sisa mapoo tekisi molee teneli goo
(Matiyu 22:15-22, Luka 20:20-26)*

¹³ Osoloso hamamee Yu odoowo wiligi tebisa oso Yesuye Loum gamalee mapoo goo tokenee abo takalame gooleeso. Eseme diayo Pelisi odo abo sabolo Helodeeyo mooloogoodoo odo abo sabolo Yesu mapoo gamenee takalame diye diso.

¹⁴ Diayo yimapoo sibileso egeesee takaso, “Eligli odo, iba gooleedooso, no tei goo takeli odo. Osoloso no odo bolo koo ebili, osoloso nayo odo kolo mapoo koo egeli. Osoloso nayo Godeeyo eli odo susuga mapoo tei eligi moloso. Esiga Loum gamalee wiligi odo Sisa mapoo tekisi molee tenelai tekepowo o tokeneeyo? ¹⁵ Iyo tenelaisomo o tenelaimey?” diayo Yesu mapoo woosaso.

Eseme Yesu yo diayo gamenee takalame si gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, “Bei kasimaga niyo a ka kukulo ogowala? Niba molee ko hedepe a agalaiya tosibe,” diso.

¹⁶ Eseme diayo Yesu mapoo molee ko hedepe tosibileso teneme, yayo dimapoo takaso, “Hagee odo agamo mudu do osoloso agamo hu do?”

Eseme diayo yimapoo nei takaso, “Sisayo mudu sabolo hu sabolo molo,” diso.

¹⁷ Eseme Yesuye dimapoo takaso, “Sisayo bi Sisa mapoo tenee. Osoloso Godeeyo bi Godee mapoo tenee,” diso.

Eseme diayo Yesuye taka dume dia howoogaso.

*Toloso see hogabili eyo goo Yesu mapoo woosa
(Matiyu 22:23-33, Luka 20:27-40)*

¹⁸ Osoloso midoo ma kuloduga hogoogabili goo mauwe dee takeli, Sedisi odo, diayo Yesu ma sibileso gamenee takalame egeesee woosaso,
¹⁹ “Eligili odo, Moseseeeye imapoo tei eligilone egeesee eligiso, gisoso sobo hulosoholo soomagelelegatoga, see omoloye emei ta eyo osobo bau hulosoholemeiyo hu maga holo sologamagalaiso.

²⁰ Omolo dio 7 debeiso. Esino daga emeiyebobohulosoholosoomagelelegataso.

²¹ Osoloso omoloye emei ta eyo osobo bau huso, esino holo soomagelelegataso. Osoloso omolo heedomoso bau see hulosoholo soomagelelegataso.

²² Egeesee seemeleso omolo dio susuga 7 holo soolooga magelelegaweidaso, osoloso sobo bau sabolotaso.

²³ Bei sobo yo giso 7 oso huyaga, toloso hogabilei beeame omapoo, yo agamo sobo dalaisomo?”

²⁴ Yesuye dimapoo nei takaso, “Niba goodoopoo gweli odo, bei niba Godeeyo to oso booka maga taka sabolo Godeeyo kitulugu saboloniiba gooleedele.

²⁵ Bei toloso hogabilei beeame

omapoo giso sabolo sobo sabolo huleime. Esino diba keimi ma dokodoo Godeeyo momaiye masi dabalaiso. ²⁶ Toloso hogabilei goo, niba Moseseye booka mapoo hogugu niyo hesigileyo? Ebelehem, Aisek, osoloso Yekob olo taso. Esino homo douso nademe, paiya beeame omapoo Godeeye Mosesee mapoo egeesee takaso, ‘Epedee hamapoo a Ebelehemyo Godee, osoloso a Aisekeeyo Godee, osoloso a Yekobyo Godee,’ diso. Odoo hagee weidaso, esino dibada dio oso epedee hamapoo gie doso. ²⁷ Esiga yo odoo weida eyo Godeenee, odoo gie hagee do eyo Godee. Esino niyo odoo toloso see gie badeli talaime dee gooleega, niba goo doopoo gweli odooso.”

Tei magoo kaso toowa ka molosomo?
(Matiyu 22:34-40, Luka 10:25-28)

²⁸ Tei eligili odoo hee diayo toso agadigamelee omapoo sibilesa badolone dumleeso. Osoloso Yesuye Sedisi odoo mapoo to nei tekapo taka dume, yayo Yesu mapoo egeesee woosaso, “Tei magoo kaso toowa ka molosomo?” diso.

²⁹ Eseme Yesuye nei takaso, “Tei magoo toowa hagoso, ‘Isalael (Yu) odoo niba dui! Ibada Lodee Godee hedepo. ³⁰ Esiga nee Lodee nee Godee nee sooloo ma kulodu googoolee sabolo, nee su susuga sabolo, osoloso nee kitulugu sabolo oso dia sooloo dele.’ ³¹ Osoloso tei magoo toowa hee hagoso: ‘Nee su no nediliyo egee sooloo dolo egeesee masi, nemegei nayo dia sooloo dele.’ Tei magoo toowa aboso, tei bakadio hagee dagadile,” diso.

³² Osoloso tei eligili odoo yayo see Yesu mapoo nei takaso, “Eligili odoo, nayo tei goo olo takaso. Esiga Godee hedepe badoso, Godee hee mauwe. ³³ Esiga gala hu woloso siloso Godee mapoo teneli sabolo, bi abo teneli sabolo, tei oso taka hagee haga goo toowanee. Esino tei magoo bakadio hagoso goo toowa ka moloso: Nee sooloo ma kulodu googoolee sabolo, nee su susuga sabolo, osoloso nee kitulugu sabolo oso, dia sooloo dele. Osoloso nee su no nediliyo egee sooloo dolo egeesee masi nemegei nayo dia sooloo dele,” diso.

³⁴ Eseme Yesu odoo yayo to nei tekipo taka dume yimapoo egeesee takaso, “No Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei koola bado,” diso. Eseme odoo aboso goo abo yimapoo woosalai obume poogooso.

*Keliso agamo owolowo?
(Matiyu 22:41-46, Luka 20:41-44)*

³⁵ Hamamee Yesuye Yu odoowo tei moso tegei kulodu odoo susuga mapoo eligilone yayo woosaso, “Bei kasimaga tei eligili odoo diayo Keliso Debidiyo amawe dee ka takeliyo? ³⁶ Debidiye to kitulugu sabolo Dio Tei maga takaso, ‘Godeeye mo Lodee (wiligi odoo toba) mapoo takaso: “No abolo wiligi doloso badalame mo dee deedee dokolo bie.

Osoloso nee ha teli odoo nama hemi deebee dalaiso.”

³⁷ Debidiye Keliso mapoo ‘Mo Lodee’ diso. Esino bei kasimaga tei eligili odoo diayo ‘Keliso Debidiyo amawe dee ka takeliyo? Kelisoye Lodee

osoloso Debidiyo amawe dalai tebiayo? O, Keliso yo Lodee osoloso yo Debidiyo amawe oso.”

Odoo susuga goomogolone o to mapoo medee duso.

*Yesuye tei eligili odoo dia goo taka
(Matiyu 23:1-36, Luka 20:45-47)*

³⁸ Yesuye odoo susuga mapoo eligilone egeesee takaso, “Niba tei eligili odoo mapoo medee ege. Diba dugo dia tekopomekikaloso silesibiliso, osoloso bi neiso teli mi mapoo debeli odoo oso diba ogoloso homo beiyopoo gasuwuloso goomoga to takalame goomogeliso. ³⁹ Diba howo gisili moso ma kulodu wiligi odoo toba eyo debi mapoo bulumulame, osoloso wo toowa nologolone debei mi mapoo wiligi odoo toowa toba eyo debi mapoo bulumulame goomogeliso. ⁴⁰ Esino diayo sobo bauwe ebilame kukunoloso dia moso sabolo bi sabolo dibada doloso toloso omapoo dopolone, dia goo gagaloso howo dia sage gisiliso, odoo aboso diba tekopo odoo dee gooleedalame. Esino bei egeesee maga diba dala toowa talaiso.

*Sobo bauso emegeidi bi teneli
(Luka 21:1-4)*

⁴¹ Yesu tei moso tegei kulodu edebeeyo molee ko bokosi mapoo sooloogamelee koola mapoo badolone odoo susuga bameleeso. Bi bei odoo molee ko toowa masi sooso. ⁴² Osoloso sobo bau bi mauwe oso sibileso molee ko ta bakadio toosooso.

⁴³ Eseme Yesu o hamamee dili odoo gilmadoloso dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo goo hee toowa taka, odoo susuga molee ko sooso,

esino sobo bau bi mauwe hagoso molee ko baka-dio toosoo oso dagadiso. ⁴⁴ Bei odoo diba bi bei, esino dia bi abo pepoko ka toosoo. Esino sobo bau yo bi mauwe yayo sibileso, o wo talame magoo melee molee ko pepoko olo susuga toosooso.

13

Yesuye Godeeyo tei moso tegei oso tokenee palai goo taka

(Matiyu 24:1-2, Luka 21:5-6)

¹ Beeame omapoo Yesu tei moso tegei pogoloso dimeleeno, o hamamee dili odoo heeso sibileso yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, ibada tei moso yoso tegei medee tekepo hagee, no ege, osoloso yo toowa medee tekepo, no ege,” diso.

² Eseme Yesuye to nei yimapoo egeesee takaso, “Tei moso tekepo tegei epedee no hagee ogo, hamamee guobigileiso, eseega yo hedepeso yo hee ma topudoo malaime,” diso.

³ Osoloso Yesu Olipi mubi dokodoo tei moso tegei ma hodiokoo bolone badoboome, Pita, Yemes, Yonee, osoloso Endulu diayo dibusomo sibileso yimapoo woosaso, ⁴ “Nayo imapoo takee, goo susuga hagoso kopolone ka peledobalaiyo? Osoloso goo susuga hagoso sibilei koola topooga iyo goo mudu opusomodi kasi ogoloso ka gooleedalaiyo?” diso.

⁵ Eseme Yesuye dimapoo to nei egeesee takaso, “Niba obbeeamo, odoo heeso nimapoo gamenee takeeyaga. ⁶ Odoo bei oso sibileso ‘A Kelisoso’, dee takalaiso. Diayo egeesee takooga, odoo susuga peegoo gilimado dileiso. ⁷ Osoloso nee

mosobia koola mapoo ha to osoloso, mosobia eli sage mapoo ha to dee taka duga, niba haga na ebige. Goo susuga peledabalaiso, esino hoo poogoo ogosonee. ⁸ Osoloso mosobia heeso mosobia hee mapoo nei ha to nei ha to dalaiso, osoloso mipoo toowa hamapoo mosobia opusomo opusomodi mapoo mibia toowa sibileiso. Osoloso nei me pagalaiso. Esino goo susuga hagoso peledobooga, soboso holo soomagalame si dadala masi si dadalaiso, bei dala beeame mimooloogoo oso.

⁹ Esiga goo susuga hagoso peledobooga, niba obeeamo. Edebeeyo niba goo palabalai mapoo iyado dilesa, howo gisili moso tegei ma kulu niba wologolaiso. Osoloso amapoo tei too maga niba wiligi toowa tebisa odoo dibada mudu giyopoo gilimado peleso mo goo dimapoo takalaiso. ¹⁰ Mi hoo pagalai hoogoo mologa, mo tekapo hagee daga edebeeyo mi susuga mapoo takomo dilesa, odoo susuga duloso tebia mapoo. ¹¹ Osoloso edebeeyo niba goo palabalai mi mapoo ido duga, niyo takalai goo haga na koude. Bei niyo takalai googoolee tekapo nimapoo Godeeye tenelaiso. Esino niba nibusomo to takalaime, Dio Tei oso nibulo toboloso to ka takalai.

¹² Omeiye omolo teli mapoo ido dilame tiasalaiso. Osoloso omaye owolo sabolo teli mapoo ido dilame tiasalaiso. Osoloso holaisoso mesilega pogoloso, oma dio owee dio teli mapoo gilimado dileiso. ¹³ Bei niyo amapoo tei too maga odoo susugaso niba hegileiso. Esino odoo agayo o tei too kalawoloso dalaso dilesa hoo poogoo mapoo ka peledobooga, yo gie badeli talaiso.

¹⁴ (Hesigeli odoo, no goo hageeyo bei medee

gooleede.) Tei moso mapoo Godee hegili bi tokenee mudu opusomodi bi oso melega pagalai mi mapoo molo ogoga, Yudiya mi omapoo debeli odoo mubi dokodoo saga kukulo pele. (Bi tokenee hagoso Godeeyo howo woola tei moso tokenee palaiso, esiga Yu odoo oso tei moso kulodu gasibileso Godeeyo hu dokodoo poudalame sibilame goomogalaime.) ¹⁵ Osoloso odoo moso hau mapoo badoga, bi talame moso kulodu na gadi. ¹⁶ Osoloso odoo homolee mapoo nei howo sogomo siloga, o mosopoo gidei na tadi. ¹⁷ Esiga sooloo dolo, sobo koowasi moodooga sabolo osoloso sobo holowee too neli sabolo beeame omapoo kukulei beeame tekepo agalaime. ¹⁸ Esiga Godee mapoo toodagee. Bei goo hagoso wau beeame mapoo sibilega pagalame. ¹⁹ Bei beeame omapoo dala goo toowa sibileiso. Esiga mi toowa bei mimooloogoo omaga simi, dala toowa hageesi edebeeyo egele. Esiga dala hagoso dileso hoo poogooga, hamamee dala goo hageesi see agalaime. ²⁰ Esiga Godeeye dala beeame deiyepo moodoolaiso. Esino yayo beeame sage magoo diepi, odoo susuga gie badele pegeli. Esino dala ma kulodu Godeeye hesiga odoo abo gooleepugulone dala beeame see deiyepo moodoolaiso. ²¹ Beeame omapoo edebeeyo nimapoo sibileso, ‘Ege! Keliso hagoso,’ o ‘Yo koo badoso,’ dee takooga, niyo dimapoo tei na te. ²² Bei gamenee Keliso sabolo osoloso gamenee Godeeyo to tosili odoo oso sibileso Godeeye hesiga odoo wulo gilimilame goo toowa mudu opusomo opusomodi moodoolaiso.” ²³ Esiga Yesuye

dimapoo egeesee takaso, “Niba obeeamo! Goo hagee sibilei molome, ayo goo susuga nimapoo takaso.”

Yesuye see sibilei goo
(Matiyu 24:29-44, Luka 21:25-33)

24 “Beeame omapoo dala goo toowa me pogoloso, hamamee, ‘osoko neligidi pigileiso, osoloso a sabolo gadee pigileime. **25** Osoloso giwo keima dokodooga tikedibileiso, osoloso kitulugu bi toowa keima dokodoo egee molo Godeeye halabileiso.’

26 Beeame omapoo odo oso Odoo Holo, a kolobo ma kuloduga gadeepugu sabolo kitulugu sabolo siboga agalaiso. **27** Osoloso ayo sibileo, mo momaiye susuga diye dalaiso, Godeeye hesiga odo mi toowa mapoo egee do iyadalame.

28 Esiga niba sokai (homo) maga goo goolee medee te. O du sisigaloso mouloso see pisigaga, mi kibilei koola tooboo dee goolee. **29** Egeeseeaga ayo nimapoo taka goo oso peledaba ogoga, Odoo Holo, a sibilei dia koola tooboo dee goolee. **30** Ayo tei goo nimapoo taka, epedee beeame hamapoo odo hagee do wedilega doga, goo susuga hagoso peledobalaiso. **31** Kei sabolo mi sabolo mauwe pagalaiso. Esino mo to kookaiyo moloso osee malaiso.”

32 Osoloso Yesuye egeesee takaso, “Odoo susuga goo hagoso sibilei beeame sabolo osoko howo sabolo gooleedele. Osoloso momaiye keimi ma dokodoo egee do sabolo, Godeeyo owolo abolo gooleedele. Esino hedepe ma Godeeye gooleedoo.

³³ Osoloso beeame oso sibilei nibolo goolee edele, esiga niba moodoo doloso bolone ka deebee. ³⁴ Odo Holo, ayo sibilei egesi moloso, edebeeyo mi hee mapoo dulone, o tou teli odo mapoo moso hagee gibamelee, dee takoloso dileiso. Osoloso yo tou teli odo mapoo moso egee gibadalai maga tou opusomo opusomodi pileiso. Osoloso osulu gibalai odoo mapoo yayo see wedi sibilei maga egeesee takalaiso, ‘Medee be!’

³⁵ Esiga mosowo oma masi aso. Esiga niyo medee be! Bei ayo sibilei beeame niba goolee edele. Habe sibumobelee, o gesi domo sibumobelee, o kudi takooga sibumobelee, o gesikolodee sibumobelee. ³⁶ Osoloso ayo saga sibileo ogoga, niba tiesa molo agalai tekeponee. ³⁷ Ayo nimapoo to taka see odo susuga mapoo takooso, niba moodoo doloso, bolone ka deebee,” diso.

14

Wiligi odo tebisa oso Yesu wolomalame to mou goo

(Matiyu 26:1-5, Luka 22:1-2, Yonee 11:45-53)

¹ Osoloso Godeeye gababia goolee pugu wo nalai sabolo osoloso wo mosoowe nalai beeame bakadio hoogoo meleeso. Eseme tei moso wiligi tebisa odo sabolo osoloso tei eligili odo sabolo diayo Yesu toloso mada wolomalame eli esiamo silesibiso. ² Esino diayo diso nediliyo egeesee takaso, “Iyo wo ne hamapoo yo toloso wolomalime, bei odo susuga oso imapoo kamanaloso ibolo biligiyaga,” diso.

*Betani mi mapoo soboso bo i sisigagili medee tekepo oso Yesuwo wiligi mapoo soo goo
 (Matiyu 26:6-13, Yonee 12:1-8)*

³ Yesu Betani mi mapoo Saimon daga kolo e bia masi eyo mosopoo badolone nei nameleeso. Eseme sobo heeso bo i sisigagili medee tekepo mai masi pepoko, o hu alabasta, omapoo keedo simiso. Yo sibileso bo i sisigagili medee tekepo keesoo, o hu nad, me gooboopuguloso, Yesuwo wiligi mapoo sooso.

⁴ Eseme odoo abo omapoo debei oso ogoloso komonolone diso nediliyo egeesee wosogaso, “Bei kasimaga sobo yayo bo i sisigagili medee tekepo goo mauwe mapoo sologo pugulone ka mauwe paga pele?” diso. ⁵ “Yayo bo i sisigagili medee tekepo ee odoo mapoo neiso talame tenee diepi, molee toowa 300 ee toloso bi mauwe odoo mapoo teneli.” Diayo dee takoloso, sobo yimapoo kamanaso.

⁶ Eseme Yesuye dimapoo nei takaso, “Yimapoo egeesee na takee. Bei kasimaga niyo yimapoo kamanaloso ka takala? Yayo amapoo goo tekepo moodooso. ⁷ Esiga bi me odoo beeame susuga nibolo dabalaiso. Esiga niyo diba gooleepuguga, diba biso pidilei tekepo. Esino beeame susuga ma kulodu a nibolo badalaime, esiga niyo beeame susuga omapoo a pidileime. ⁸ Esiga sobo hagoso yayo moodoolai dee goolee goo ee amapoo moodooso. Yayo mo suso hamamee midoo ma kulodu malai goo ee goolee pugulone, bo i sisigagili medee tekepo oso amapoo sooso. ⁹ Ayo nimapoo tei goo hee taka, edebeeyo mi toowa mapoo to medee tekepo takomo duga, sobo

hagoso amapoo moodoo goo ee see takalaiso, osoloso diayo yo see goolee pigilame,” diso.

Yudaseeye Yesu toloso ha teli mapoo tenelame to tiasoo goo

(Matiyu 26:14-16, Luka 22:3-6)

10 Osoloso Yesu o hamamee dili 12 ma kulodu odoo hee Yudasee Isakeliyot yayo tei moso wiligi tebisa mapoo dilesa Yesu dimapoo tiasalame diso. **11** Eseme diayo o goo dume, dia goomogolone yimapoo molee nei tenelame to takoloso tei magooso. Eseme Yudaseeye Yesu toloso dimapoo tenelame eli esiamo silone beeame tekapo bameleeso.

Yesuye o hamamee dili odoo sabolo Godeeye gababia wo ne goo

(Matiyu 26:17-25, Luka 22:7-14,21-23, Yonee 13:21-30)

12 Osoloso wo mosoowe nalai beeame oso mimooloogooga, daga hoogoo Godeeye gababia omapoo Yu odoo dibada amawe piligilega poogoo ee goolee pigilame, diayo Godeeye gababia wo nali beeame omapoo, diayo sipi be hu molubo gie kakauwa wologaliso. Eseme Yesuwo hamamee dili odoo oso Yesu mapoo egeesee woosaso, “Nayo iba kamapoo dilesa Godeeye gababia wo nalai moodoolai ka goomogolo?”

13 Eseme Yesu o hamamee dili odoo bakadio diye dolone egeesee takaso, “Niba Yoluselem mi toowa mapoo diadee. Osoloso niba omapoo dilesa ogoga odoo howo keedoloso eli domopoo dumologa tugodalaiso, osoloso niyo yimapoo hamamee deedee. **14** Osoloso yo moso kulodu

gaduga, moso eyo oma mapoo egeesee takee, ‘Eligili odo oso egeesee taka, “Ayo mo hamamee dili odo gilimadoloso, Godeeye gababia wo nalame debi poopa gooboogoo kasomo?” ” dee takee. ¹⁵ Osoloso yayo niba moso dokodoo ido peleso debi poopa gooboogoo toowa olo moodoo doloso melee eligibleiso. Esiga ibada wo niyo omapoo moodee,” diso.

¹⁶ Eseme Yesu o hamamee dili odo bakadio oso Yoluselem mi toowa mapoo diadeeso. Diba omapoo dileso egeino, goo Yesuye dimapoo taka goo susuga ee molome egeiso. Eseme diayo Godeeye gababia wo nalai omapoo moodooloso, diba see Yesuye o hamamee dili odo abo sabolo debei mapoo wedi diso.

¹⁷ Osoloso habedee mapoo Yesu o hamamee dili 12 sabolo sibileso moso omapoo peledabaso.

¹⁸ Diba omapoo wo nolone dopome, Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo tei taka, mooloogoodoo hagee ma kulodu odo hee abolo wo hagee namolo oso a tiasalaiso.”

¹⁹ Eseme Yesu o hamamee dili odo oso to hagee dumé, dia gooheleme, diayo Yesu mapoo egeesee woosaso, “Ayonee, o ayowo?” diso.

²⁰ Eseme yayo dimapoo nei takaso, “12 odo mooloogoodoo hagee ma kulodu, odo agayo abolo wo podoloso homokoko si eyo i daga keedoloso bedi mapoo olugu doloso naga, odo oso a tiasalaiso. ²¹ Esiga Godeeyo toso daga hoogoo booka mapoo taka Odoo Holo, a talaiso, diso. Esiga to ee dodolone a talaiso. Esino Odoo Holo, a wolomalame tiasili odo yo dala toowa

talaiso. Esiga oweeye yo soomagelega poogoo diepi, yo tekepo peliyo,” diso.

Lodee goolee pugu wo ne goo
(Matiyu 26:26-30, Luka 22:19-20)

²² Osoloso diba wo nalaga molome, Yesuye wo toloso, Godee mapoo goomoga toodagoloso wo popeiso. Osoloso o hamamee dili odoo mapoo pulone egeesee takaso, “Ne, hagee mo suso,” diso.

²³ Osoloso yo see geleipi ko i kapu mapoo keesoo toloso, Godee mapoo goomoga toodagoloso, dimapoo teneme, diayo susuga homokoko i neso.

²⁴ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Hagee mo sawo. Godeeye olo takaso, ‘A odoo bei sabolo hedepe dalaiso,’ diso. Esiga goo hagoso peledabame mo sawo peegoo sologo pigileiso. ²⁵ Esiga ayo nimapoo tei goo hee taka, a epedee hamapoo geleipi ko i keesoo see nalaime. Esino hamamee Godeeye wiligi doloso badalai mi mapoo geleipi ko i keesoo dia nalaiso.”

²⁶ Osoloso diba goomoga kosaiya pouloso, see Olipi mubi dokodoo paladeeso.

Pitaye Yesu boobado pigilei maga Yesuye taka goo

(Matiyu 26:31-35, Luka 22:31-34, Yonee 13:36-38)

²⁷ Eseme Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Niyo susuga a pogoloso kukulo dileiso. Bei Godeeyo toso booka maga egeesee takooso, ‘Godeeye sipi be hu bali odoo ee wolomalaiso, osoloso sipi be hu susuga oso yimaga peegoo kukulo dileiso.’ ”

28 Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “A ta maga see hogabuloso, malalo dileso, Gelili mi toowa mapoo niba tugodalaiso.”

29 Eseme Pitaye Yesuye to taka duloso Yesu mapoo egeesee takaso, “Haye! Odoo aboso no pogoloso diadeega, ayo no pogoloso dileime.”

30 Esino Yesuye yimapoo see egeesee takaso, “Ayo namapoo tei taka, gesi hamapoo kolokoloso taka bakadio delega, malalo hoogoo mologa, nayo bakadio hedepedi omapoo ‘A yo gooleedele’, dee takalaiso.”

31 Esino Pitaye Yesuwo to su mapoo to kitulugu sabolo nei egeesee takaso, “Ayo egeeseelaime! Edebeeyo no wolomaga, a nobolo talaiso.” Eseme Yesuwo hamamee dili odoo susuga to hedepe egeesee takaso.

*Yesuye Getesemeni homolee mapoo Godee
mapoo toodagemelee goo*

(Matiyu 26:36-46, Luka 22:39-46)

32 Osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo Getesemeni olipi homo segei homolee omapoo sibadeeso. Osoloso Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “A dileso Godee mapoo toodagalaiya, niba hamapoo deebee,” diso. **33** Osoloso yayo dulone Pita, Yemes osoloso Yonee gilimadoloso diso. Yesu yo omapoo dileso badoboome, goohele goo sabolo su ma kulodu hegi goo oso yimapoo simiso. **34** Eseme Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Mo su ma kulodu goohele goo oso sibilone, a teyaga. Esiga niba hamapoo dopolone toodagolone deebee,” diso.

³⁵ Osoloso yo dimaga pepoko hoogoo dileso, ebiso miyomoo tugsaloso balaboo tialoso molone Godee mapoo toodagaso, yimapoo dala toowa egee sibo Godeeye yimaga peegoo tokopigilame. ³⁶ Yayo toodagolone egeesee takaso, “Ma, mo ma! Goo susuga namapoo kalawanee. Esiga dala toowa oso amapoo hagee sibo, nayo peegoo magalai soowayo? Esino nayo goomoga goo moodee, ayo goomoga goonee,” diso.

³⁷ Osoloso Yesu dokodoo toodagoloso wedi dileso egeino, o hamamee dili odoo bakadio hedepedi tiesa molome egeiso. Eseme yayo Pita tidipuguloso yimapoo egeesee takaso, “Saimon, no tiayo? No beeame deiyepo hamapoo abolo bolone badalai tebiledo? ³⁸ Esiga niba bolone Godee mapoo toodagolone deebee, niba kukuli goo mapoo homodobiaga. Bei nibada googoolee oso goo tekopo talame goomogoso, esino nibada su oso goo tokenee talame goomogoso,” diso.

³⁹ Osoloso yo see wedi dileso, Godee mapoo toodagolone goo hedepe onosee toodagaso. ⁴⁰ Osoloso yo see dimapoo wedi sibileso egeino, diba tiesa molome egeiso, bei diba tila paga oso howo seme. Osoloso diayo Yesu mapoo to nei takalai gooleedele poogooso.

⁴¹ Yesu yo see bakadio hedepedi mapoo toodagoloso, o hamamee dili odoo mapoo wedi sibileso, diba tidipuguloso egeesee takaso, “Niba hosolone wulo tiesa malala? Tia olo oso! Odoo Holo, a tokenee odoo mapoo tolosa tenelai beeame olo epedee hamapoo sibo. ⁴² Ege, a

tiasili odoo sibo. Teebee, iba diba tugodalame dimo!” diso.

Edebeeyo Yesu too goo

(*Matiyu 26:47-56, Luka 22:47-53, Yonee 18:3-12*)

⁴³ Yesu yo to takomolome, o hamamee dili odoo hedepe, Yudasee, omapoo peledabaso. Odoo bei Yudaseebolo sibulone Yesu talame wei sabolo kaiya sabolo toloso tosibadeeso. Odoo sibadee hagee, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, tei eligili odoo tebisa sabolo, Yu wiligi odoo tebisa oso, diba diye diso.

⁴⁴ Yudasee yo sibilame badolone, Yesu talai odoo mapoo egeesee takaso, “Ayo dileso odoo toloso adaga, odoo oso. Esiga niyo dileso yo toloso medee bolone ido di,” diso. ⁴⁵ Osoloso Yudasee yo odoo mooloogoodoo pogoloso dileso, Yesuye tebidi mapoo hoogoo dileso, yayo egeesee takaso, “Eligili odoo!” dee takoloso, Yesu adaso. ⁴⁶ Eseme odoo abo oso sibileso Yesu tooso. ⁴⁷ Esino Yesu o hamamee dili odoo hee koola omapoo tebidi oso o kaiya tadoloso, tei moso wiligi toba eyo tou teli odoo kaiyaso woomeleso eyo doopoo poogoome, dulu asooso.

⁴⁸ Eseme odoo Yesu talame sibadee dimapoo Yesuye egeesee woosaso, “Niyo goolee a heli teli odoo oso badoboome a talame kaiya sabolo wei sabolo toloso ka sibadeeyo? ⁴⁹ Osoloso ayo beeame susuga tei moso tegei ma kulodu eligimili niyo egeiso. Esino bei kasimaga niyo a omapoo telega ka poogoowo? Esino Godeeyo to booka oso taka ee dodolone, niyo epedee sibileso a ka toso,”

diso. ⁵⁰ Eseme Yesu o hamamee dili odo susuga oso yo pogoloso kukulo diadeeso.

⁵¹ Osoloso odo gie kauwa dugo booloso, Yesu diayo tolosa dime hamamee deedee diso. Eseme diayo yo ogoloso, yibolo talame o dugo mapoo temeleeso, o dugo puo puguso. ⁵² Esino o dugo dimapoo yane pogoloso, yo bododiwe piasso.

Yesu wiligi odo tebisa mapoo goo palabalame ido di goo

(*Matiyu 26:57-68, Luka 22:54-55,63-71, Yonee 18:13-14,19-24*)

⁵³ Osoloso diayo Yesu idoloso tei moso tegei wiligi toba eyo mosopoo, tei moso wiligi odo tebisa sabolo, Yu odo wiligi tebisa sabolo, tei eligili wiligi tebisa sabolo oso mooloogoodoloso debei omapoo ido diso. ⁵⁴ Eseme Pitaye hamameedee Yesu deedee dilesa, tei moso wiligi eyo moso belee ma kulodu badebeiso. Yo omapoo badolone tei moso gibali odo sabolo kekeiseme dou hameleeso.

⁵⁵⁻⁵⁶ Eseme tei moso wiligi tebisa sabolo osoloso Yu wiligi tebisa sabolo oso Yesu wolomalame goo tokenee esiaso. Osoloso odo susuga oso Yesuwo hu maga gamenee takolone goo mudu opusomo opusomodi takaso. Esino diayo to mudu opusomo opusomodi taka ma kulodu, tei goo egele.

⁵⁷ Esino odo aboso tebisaloso, Yesuwo hu maga gamenee egeesee takaso, ⁵⁸ “Iba odo hagoso egeesee takeme duso, ‘Edebeeyo tei moso tegei hagee ayo guopuguloso, see beeame baka-dio hedepedi ma kulodu tei moso dia takalaiso. Esino edebeeyo takalaime,’ yayo dee takeme

duso,” diso. ⁵⁹ Esino diayo to mudu opusomo opusomodi taka ma kulodu tei goo egele.

⁶⁰ Eseme tei moso wiligi odo toba oso odo susuga mooloogoodoo ma kuloduga taba molone Yesu mapoo egeesee woosaso, “Edebeeyo nee hu maga goo mudu opusomo opusomodi egee takoo maga nayo to nei dimapoo takalaisomo?” ⁶¹ Esino Yesuye to nei takele poogooso.

Eseme tei moso wiligi odo toba oso to see Yesu mapoo egeesee woosaso, “No Godeeyo owolo, Keliso somo?” diso.

⁶² Eseme Yesuye to nei egeesee takaso, “O, aso. Esiga hamamee Odoo Holo, a ma Godee kitulugu eyo dee deedee dokolo buloso yibolo wiligi doloso badoga niyo agalaiso, osoloso keimi ma dokodooga, kolobo ma kuloduga see wedi siboga niyo agalaiso,” diso.

⁶³ Eseme tei moso wiligi odo toba oso to hagee dume, dia komolone o dugo tologo puguloso egeesee takaso, “Bei kasimaga iyo yimapoo goo abo ka esileiyo? ⁶⁴ Bei yayo ‘a Godeeyo owolo oso’ dee taka maga, yayo Godee mapoo mesilega osoloso ebilega to tokenee taka, niyo olo duso. Esiga niyo goolee yimapoo ogoo goo moodoolaiyo?” diso.

Eseme Yu wiligi tebisa susuga oso egeesee takaso, “Yesu dia tokenee odo, esiga yo wolo-malai tekepo,” diso. ⁶⁵ Eseme odo aboso Yesu mapoo makawo pagaso. Osoloso diayo Yesuwo howo mapoo dugoso tialogooso, dibada dee tiadoo oso mudu mapoo woolone egeesee takaso, “Nayo takeliso no Godeeso, osoloso goo susuga gooleedooso, diso. Esiga no odo agayo woolo?

Imapoo takee,” diso. Osoloso tei moso gibali odo
oso yo ido dulone woomodiso.

Pitaye Yesu yo gooleedele, dee taka
(Matiyu 26:69-75, Luka 22:56-62, Yonee 18:15-
18,25-27)

⁶⁶⁻⁶⁷ Osoloso Pita yo tei moso wiligi toba eyo
moso belee ma kulodu kekeiseme dou holone
badebeiso. Eseme tei moso wiligi toba eyo tou teli
sobo hedepe oso yayo badebei omapoo sibileso
yimapoo medee bameleso, egeesee takaso,

“No Naselet odo, Yesubolo silime egei odo
hee noso,” diso.

⁶⁸ Eseme Pitaye sobo yimapoo gamenee egeesee
takaso, “Nayo odo egee takoo eyo goo, a
gooleedele,” diso. Osoloso Pita yayo egeesee
takoloso, moso belee osulu gasibili pee mapoo
diso. Eseme kolokolo takaso.

⁶⁹ Osoloso tei moso wiligi toba eyo tou teli sobo
yayo Pita see omapoo tebidi egeme, yayo odo
abo yibolo tebidi omapoo egeesee takaso, “Odo
hagee tei Yesubolo sili hee yoso,” diso. ⁷⁰ Eseme
Pitaye see takaso, “Haye! Asonee,” diso.

Eseme diba pepoko doboso hamamee, odo
abo koola hamapoo tebidi oso Pita mapoo see
egeesee takaso, “Bei no Gelili odo osoloso Yesu
sabolo Gelili odo, esiga no Yesubolo sili odo hee
noso,” diso.

⁷¹ Eseme Pitaye to kitulugu sabolo egeesee
takaso, “Ayo tei goo takelega poogooga, Godeeye
amapoo dala toowa tenelai goomogo! Niyo odo
egee takoo a gooleedele!” diso.

⁷² Osoloso Pita yo egeesee takoloso epedee
omapoo, kolokoloso taka bakadio diso. Eseme

Pita Yesuye yimapoo to taka hagee goolee puguso, “No kolokoloso taka bakadio delega, malalo hoo-goo mologa, nayo bakadio hedepedi omapoo ‘A yo gooleedele’ dee takalaiso.” Eseme Pitaye to hagee goolee pugume, goohele toowa sibume, dia pisaso.

15

*Yesu Pailet mapoo ido di goo
(Matiyu 27:1-2,11-14, Luka 23:1-5, Yonee 18:28-38)*

¹ Osoloso gesikolodee mapoo tei moso wiligi odo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odo sabolo, osoloso Yu wiligi tebisa sabolo, osoloso wiligi odo tebisa abo susuga oso goo hee moodoolai to mouso. Osoloso diayo to mouloso, Yesuwo dee mapoo tiso tialogoloso, Loum gamalee mi toowa wiligi odo toba, Pailet mapoo ido dileso teneeso.

² Eseme Pailet yayo Yesu mapoo egeesee woosaso, “Yu odoowo wiligi toba nosomo?”

Eseme Yesuye nei egeesee takaso, “O, no egee takooso,” diso.

³ Eseme tei moso wiligi odo tebisa oso Yesu tokenee goo bei tooso doloso, dia gigidiso. ⁴ Eseme Paileteeye see Yesu mapoo egeesee woosaso, “No odo susuga oso nee goo maga mudu opusomo opusomodi egee takoo omapoo nayo to nei takalaimeyo?” diso.

⁵ Esino Yesuye to nei takele. Eseme Pailet yayo goo hagee ogoloso hoowaso.

*Paileteeye Yesu wolomalame woosa goo
 (Matiyu 27:15-26, Luka 23:13-25, Yonee 18:39—
 19:16)*

⁶ Osoloso dugo susuga ma kulodu, Godeeye gababia wo ne beeame omapoo, odo o susuga goomagalame, Paileteeye odo o hee neliga moso ma kulodu badeli, odo o yo toloso peegoo di, dee takeliso. Esino yo daga odo o susuga oso goomoga odo o hu hesiaga, odo o ee toloso neliga moso tegei maga peegoo di, dee takeliso. ⁷ Beeame omapoo odo o hu Balabas yayo daga o odo o sabolo Loum gamalee odo o sabolo biligameleso, diayo odo o hee wolomaso. Esiga yo neliga moso tegei ma kulodu badebeiso. ⁸ Osoloso odo o mooloogoodoo oso sibileso, Pailet mapoo egeesee takaso, “Nayo neliga moso ma kulodu badeli odo o hee peegoo di, dee takeliso. Esiga nayo dugo hamapoo odo o hee neliga moso maga peegoo di, dee takee,” diso.

⁹⁻¹⁰ Esino tei moso wiligi odo o tebisa oso Yesu mapoo koolone yo toloso Pailet mapoo sibileso tee yayo ogoloso, gooleedooso. Eseme Pailet yayo odo o susuga mapoo woosaso, “Ayo Yu odoowo wiligi toba ee peegoo di, dee takalaiyo?” diso. ¹¹ Esino tei moso wiligi odo o tebisa diayo odo o susuga mapoo to pupulone, Pailet mapoo egeesee takee diso, “Iba Yesu gowoo, esino Balabas neliga moso maga peegoo di, dee takee,” diso.

¹² Eseme Pailet yayo dimapoo woosaso, “Ayo Balabas neliga maga peegoo di, dee takooga, niyo odo o hee hagee, Yu odoowo wiligi toba, dee takeliso. Esiga ayo yimapoo ogoo goo moodoolaiyo?” diso.

¹³ Eseme diayo agadilone Pailet mapoo takaso, “Yo homo bulubo magoo mapoo yoguso enige!” diso.

¹⁴ Eseme Paileteeye woosaso, “Bei kasimagayo? Yayo ogoo tokenee toowo?” diso.

Esino odo susuga oso dia agadilone egeesee takaso, “Yo homo bulubo magoo mapoo yoguso enige!” diso.

¹⁵ Eseme odo susuga goomagalame, Pailet yayo Balabas yo neliga moso maga peegoo di, diso. Eseme Loum ha teli odo oso Yesu tiso woloso homo bulubo magoo mapoo yoguso enigilame dimapoo teneeso.

*Ha teli odo oso Yesu mane goo
(Matiyu 27:27-31, Yonee 19:2-3)*

¹⁶ Osoloso ha teli odo diayo Yesu toloso Paileteeyo moso toowa medee tekepo ma kulodu ido diso. Osoloso omapoo ha teli odo susuga gili-madoloso mooloogoodooso. ¹⁷ Osoloso diayo Yesu manolone gamenee yo wiligi odo toba masi palame, yimapoo dugo sage bige masi medilos, we ti sidoloso o wiligi mapoo mediso. ¹⁸ Osoloso diayo Yesu mapoo manolone egeesee takaso, “Yu odoowo wiligi toba mapoo gawuloso goomoge,” diso. ¹⁹ Osoloso Yesuwo wiligi mapoo diayo weiso see woo see woo dolone, yimapoo makawo paga demeleeso. Osoloso diayo Yesu mapoo manolone o mudu giyopoo dibada ebiso miyomoo tugusaloso wiligi gawuloso gamenee yimapoo tei to demeleeso. ²⁰ Osoloso diayo Yesu mapoo mane koodobuloso, diayo Yesu mapoo dugo bige masi medi peegoo tamagoloso, see o dugo kadiso.

Osoloso diayo Yesu homo bulubo magoo mapoo dokodoo yoguso enigilame peegoo ido diso.

Yesu homo bulubo magoo mapoo yoguso eniga goo

(Matiyu 27:32-44, Luka 23:26-43, Yonee 19:17-27)

²¹ Osoloso ha teli odoo oso Yesu idoloso diadaga meleeno, diayo Saimon eli domopoo Yoluselem mapoo sibumolome tugodooso. Eseme diayo yo idoloso Yesuwo homo bulubo magoo imado di, diso, bei Yesu kitulugu mauwe neme. (Saimon hagee Alesanda dio Lupus dio dibada oma. Yo Sailini mi mapoo badeli odoo.) ²² Osoloso diayo Yesu toloso Gologota mi mapoo ido simiso. (Mi hu eyo bei wiligi ki mubi.) ²³ Osoloso mi omapoo ido dileso, odoo hee oso Yesu mapoo sibileso geleipi ko i sabolo dala mauwe pegeli melesenee sabolo wuluguloso dala mauwe pagalame Yesu mapoo tenelame siso. Esino Yesuye howo egee nele poogooso.

²⁴⁻²⁵ Eseme gesikolo osoko howo bakadio hedepedi pogoloso osoko pounome, diayo Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso tuluguso. Osoloso diayo Yesuwo dugo diso dimapoo topuloso puloso ma ee kasolo tomobelee doloso dasigeli pepoko dasigiso. ²⁶ Osoloso odoo heeso Yesu woloma goo eyo bei odoo susuga oso agalame Yesuwo wiligi ma dokodoo homo boodo pepoko mapoo egeesee hoguguloso opoogooso, YU ODOOWO WILIGI TOBA. ²⁷ Osoloso heli teli odoo bakadio sabolo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaso. Odoo hee Yesuwo dee deedee dokolo homo bulubo magoo mapoo

yoguso enigaloso tulugu, odo ohee dee dopusu dokolo homo bulubo magoo mapoo yoguso enigaloso tulugu diso. ²⁸ Esiga Godeeyo to booka mapoo egeesee takooso,

“Yo heli teli odo ohee masi talaiso.” Esiga Yesuye heli teli odo ohee masi talame homo bulubo magoo mapoo dokodoo molone, to hagee tei diso.* ²⁹ Osoloso odo abo eli maga dulone, Yesu ogoloso manolone dibada wiligi wapisilone yimapoo egeesee takaso, “Nayo egeesee takaso, ‘Ayo tei moso guo puguloso, see beeame bakadio hedepedi ma kulodu dia takalaiso.’ diso. ³⁰ Esiga no telega pagalame homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo mei!” diso.

³¹ Osoloso tei moso wiligi odo tebisa sabolo tei eligili odo sabolo diayo Yesubolo hemeeseelone diso dimapoo egeesee takaso, “Yayo odo abo telega pagalame pidimo siliso, esino epedee hamapoo yo telega pagalame eyo nediliyo pidilei tebiledoo! ³² Keliso, Isalael odoowo wiligi toba, yo homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo mouga, iyo ogoloso yimapoo tei ka talai,” diso. Eseme heli teli odo bakadio oso, homo bulubo magoo ma dokodoo diayo yoguso enigaloso molone, Yesu mapoo maneso.

Yesuye ta goo

(*Matiyu 27:45-56, Luka 23:44-49, Yonee 19:28-30*)

³³ Osoloso osoko olo oo domopoo topoome, neliga oso mi toowa toloso melee, osoko howo

* **15:28:** 15:28 To hagee odo abo oso taka Makaye hogugu dee takeliso, esino odo bei oso taka Makaye hogugule dee takeliso.

bakadio hedepedi poogooso. ³⁴ Osoloso neliga
olo mauwe pogoloso hamamee epedee omapoo,
Yesuye o to oso neligidi idagolone egeesee takaso,
“Eloi, Eloi, lama sabakatani?” To eyo bei egeesee
moloso, “Mo Godee, mo Godee, bei kasimaga
nayo a ka poogoowo?” diso.

³⁵ Eseme odo koola omapoo tebisamelee oso
Yesuye to taka hagee dume, diayo egeesee takaso,
“Dui! Yo Ilaisa ee i,” diso.

³⁶ Eseme odo heeso hoguo dileso, homo sage
toloso su mapoo dugo seme masi tialogoloso,
geleipi ko i mei nali keesoo mapoo olugu doloso,
Yesuye nalame o maga mapoo heligiso. Osoloso
yayo egeesee takaso, “Yo epedee peegee. Ilaisaye
sibileso yo toloso miyomoo sibabeleso bamoo,”
diso.

³⁷ Eseme epedee omapoo Yesuye neligi iloso
taso.

³⁸ Eseme Yesuye ta beeame omapoo, tei moso
tegei ma kulodu dugo kodia oso kisimelee, Gode-
eye dokodooga tologo pugumo abaga mouno miy-
omoo sa puguso. ³⁹ Eseme ha teli wiligi odo toba
yo Yesuwo homo bulubo magooma koola omapoo
topudulone, Yesuye tolone goo moodoo ogoloso,
yayo egeesee takaso, “Tei takoo, odo hagee tei
Godeeyo owolodoo,” diso.

⁴⁰⁻⁴¹ Eseme sobo abo Yesubolo Gelili abaga
Yoluselem mapoo sibadee oso, eli sage abaga
Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo molome
balaga meleeso. Sobo mooloogoodoo egee ma
kulodu debei, dibada hu Meli Magadalibolo,
osoloso Meli hee (Yemes pepoko dio Yoses dio
dibada owee) sabolo, osoloso Salomebolo, diayo

Yesu mapoo bameleeso. Sobo bakadio hedepedi hagoso daga Yesubolo Gelili mapoo silone, Yesu pidimo siliso.

Yesu midoo ma kulodu toosoo goo

(*Matiyu 27:57-61, Luka 23:50-56, Yonee 19:38-42*)

42-43 Yu odoowo tei beeame malalo hoogoo molome, diayo tei doloso dabalame bi mopododoo beeame habe omapoo, Yosep Alimatiya odoo yayo Pailetteeye badebei omapoo diso. Yo Yu odoowo wiligi topoloso badolone, Godeeye wiligi doloso badeli oso sibilei omapoo bameli, yayo ebilega Yesuwo su talame Pailet mapoo woosaso. **44** Eseme Yosepye Yesu taso dee takeme, Pailet dia hoowaso. Bei Pailetteeye goolee Yesu tele gooleeso, esino Yesu olo saga taso. Eseme yayo o ha teli wiligi odoo toba Yesuye ta egei mapoo egeesee woosaso, “Yesu taso dee takemenee teiyo?” diso. **45** Eseme o ha teli wiligi odoo toba yayo Yesu tei taso dee takeme, Pailetteeye Yosep mapoo egeesee takaso, “Yesuwo su todi,” diso. **46** Eseme Yosepye dugo sage medee tekepo moleeso toloso, Yesuwo su homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo tomeileso, dugoso tiadooso. Osoloso yayo Yesuwo su toloso wulu ou sage yoso moodoo ma kulodu magooso. Osoloso yayo odoo abo sabolo yo toowa bidigamo sibileso, wulu ou miyopoo kisiso. **47** Osoloso Meli Magadalin dio Yosesyo owee Meli dio Yesuwo su magoo mi diayo egeiso.

16

*Yesuye toloso hogabia goo
(Matiyu 28:1-8, Luka 24:1-12, Yonee 20:1-10)*

¹ Osoloso Yu odoowo tei beeame olo daga dileso, hamamee Meli Magadalin, Yemesyo owee Meli, osoloso Salome, diayo melesenee medee tekipo sisigagili Yesuwo su mapoo hedilame moleeso misigaso. ² Osoloso sadee toowa beeame gesikolodee osoko gie pounume, diba Yesuwo midoo agalame diadeeso. ³ Diba eli domopoo diadolone, diso dimapoo egeesee takaso, “Yo toowa wulu ou miyopoo kisi, odoo agayo bidige pigileisomo?” diso.

⁴ Esino diba dileso egeino, yo toowa wulu ou miyopoo kisi peegoo bidige puguloso molome egeiso. Yo toowa hagee dia toowa. ⁵ Eseme sobo diayo wulu ou ma kulodu galaga dileso egeino, odoo gie kauwa dugo sage heliye mouloso dee deedee dokolo badoboome egeiso. Eseme sobo diayo ogoloso, diba dia ebegaso.

⁶ Esino yayo dimapoo egeesee takaso, “Niba na ebi. A gooleedooso, niba Yesu Nasalet odoo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga odoo ee esia molo. Esino yo hamapoo mauwe. Yo ta maga hogabiaso. Yo magoo mi mapoo niso ege. ⁷ Esiga niyo dileso, Yesu o hamamee dili Pita dimapoo takee, ‘Niba Gelili mapoo diadee. Bei Yesu yo daga malalo Gelili mapoo duso. Esiga niba dileso Gelili mapoo Yesu agalaiso. Bei Yesu yayo to hagee daga nimapoo takaso,’ ” diso.

⁸ Eseme diayo goo tiadoo sabolo obulone kikilikilone wulu ou maga hoguo diadeeso. Esino

diayo eli domopaga diadolone, odo ohe mapoo to takele poogooso, bei diba obume.

*Yesuye daga odo abo mapoo dileso peledaba
(Matiyu 28:9-10, Yonee 20:11-18)*

[⁹] Yesuye sadee toowa gesikolodee mapoo ta maga hogabuloso, yo daga Meli Magadalin mapoo dileso peledabaso. Meli hagee Yesuye daga telega silone bo holo 7 o kulodu dobome yayo peegoo hasiso pugu sobo yoso. ¹⁰⁻¹¹ Eseme Meli yayo Yesu ta maga hogabuloso sili ogoloso Yesuwo hamamee dili odo diayo goohelle sabolo pupusugulone debei mapoo dileso egeesee takaso, “Yesu ta maga hogabuloso silime, ayo egeiso,” diso. Esino diayo to hagee dume, o to mapoo tei tele poogooso.

¹² Osoloso see hamamee Yesubolo sile sibili odo bakadio Yoluselem abaga sibadaga molome, Yesu yo mudu opusomo doloso dimapoo peledabaso. ¹³ Eseme diayo Yesu ogoloso, diba see wedi dileso, Yesuwo hamamee dili odo dimapoo diayo Yesu egei takeme, diayo dibada to mapoo tei tele poogooso.

Yesuye o hamamee dili odo 11 dimapoo dileso peledaba

(Matiyu 28:16-20, Luka 24:36-49, Yonee 20:19-23, Diye Di Oodo 1:6-8)

¹⁴ Osoloso hamamee, Yesuwo hamamee dili odo 11 wo nalaga molome Yesu omapoo dileso peledabaso. Osoloso Yesuye to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Niba tei too mauwe odo! Bei kasimaga odo abo oso a ogoloso, sibileso

nimapoo takeme, dimapoo tei telega ka poogoowo?” diso.

¹⁵ Eseme Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba mi toowa mapoo diles, to tekepo odoo susuga mapoo takomo di. ¹⁶ Esiga odoo agayo to tekepo mapoo tei tolos howo sauwuga, yo badoboso, kookaiyo gie badeli talaiso. Esino odoo agayo to tekepo mapoo tei telega poogooga, yo goo palabalai beeame omapoo dou koo semili mapoo toodalaiso. ¹⁷ Osoloso edebeeyo to tekepo mapoo tei toga, diayo mo kitulugu sabolo goo mudu opusomo opusomodi moodoogamo sile sibileiso. Esiga odoo bo holo oso paladee mo hu maga peegoo hasisileiso. Osoloso diayo to mudu opusomo opusomodi kalagalaiso. ¹⁸ Osoloso dibada deeso sa talaiso, osoloso pei i nalagaga, diba wedileime. Osoloso odoo paigiga mapoo dibada deeso sigodaga, susuga weido dalaiso,” diso.

¹⁹ Osoloso Lodee Yesuye dimapoo to taka koodobuloso, Godeeyo kitulugu oso yo keimi mapoo ido peleso, Godeebolo wiligi doloso badalame, Godeeyo dee deedee dokolo peleso, biaso. ²⁰ Eseme Yesu o hamamee dili odoo oso Yesuwo to ee mesilone, mi toowa mapoo to tekepo takomo diadeeso. Eseme diayo goo mudu opusomo opusomodi moodoogaso, bei Lodeeye dimapoo kitulugu teneme. Bei edebeeyo to tekepo mapoo tei doloso ogoloso gooleedalame.]

**Godeeyo To Tekepo
Portions of the New Testament in the Odoodee
language of Papua New Guinea
Sampela hap Nupela Testamen long tokples Odoodee**

copyright © 2006, 2015, 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Odoodee

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-05

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

ffb0eddd-0f6e-5201-89ab-6fcfbcaebeba